

Załącznik do Uchwały Nr 50/2024
Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Opolu
z dnia 16 września 2024 roku

Strategia Działania

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu na lata 2025-2028

Wrzesień 2024

Spis treści

I. Uwarunkowania	3
I.1 Tło i uwarunkowania opracowania Strategii.....	3
I.2 Rola i miejsce Strategii działania w systemie planowania strategicznego funduszy	5
I.3 Spójność z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi.....	5
II. Diagnoza strategiczna	6
II.1 Potencjał finansowy i organizacyjny	6
II.2. Majątek Funduszu, przychody i koszty	6
II.3. Finansowanie ochrony środowiska	7
II.4. Liczba zatrudnionych.....	7
II.5. Struktura zatrudnienia	8
II.6. Analiza wdrożenia obecnie obowiązującej Strategii.....	9
II.7. Działania poza finansowaniem ochrony środowiska	14
II.8. Analiza SWOT systemu funduszy	16
III. Strategia działania WFOŚiGW w Opolu na lata 2025-2028	17
III.1 Metodyka opracowania Strategii działania	17
III.2 Wizja, Misja, Cel strategiczny	18
III.3 Priorytety środowiskowe (dziedzinowe i horyzontalne)	18
III.4 Cele operacyjne Strategii działania	27
IV. System wdrażania Strategii działania	28
V. Analiza Ryzyka.....	30
VI. Planowana działalność informacyjno-promocyjna	33

I. Uwarunkowania

I.1 Tło i uwarunkowania opracowania Strategii

Podstawa prawna

Podstawą opracowania Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2021 roku Prawo ochrony środowiska (POŚ) i wynika ze wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy oraz z uwarunkowań regionalnych. Uchwalanie Strategii należy do kompetencji rad nadzorczych wojewódzkich funduszy, na podstawie projektu przedstawionego przez zarząd Funduszu. Strategia uchwalana jest raz na 4 lata, do dnia 30 września roku poprzedzającego pierwszy rok objęty tą strategią.

Strategia działania wyznacza kierunki, zakres, formy, a także skalę działalności Funduszu służącą finansowemu wspieraniu przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie opolskim – realizowanych zgodnie z polityką ekologiczną państwa, a także regionalnych kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz regionalnej polityki ekologicznej. W Strategii istotne znaczenie przypisano działaniom Funduszu związanym z transformacją energetyczną, poprawą jakości powietrza, gospodarką o obiegu zamkniętym, w tym gospodarką odpadami, ochroną wód i gospodarką wodną oraz ochroną różnorodności biologicznej.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie „Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025 – 2028” zwanym dalej „Wspólną Strategią” i uwzględnia jej zapisy w zakresie inicjatyw podejmowanych wspólnie przez wszystkie fundusze w ramach funkcjonowania systemu finansowania ochrony środowiska.

Powiązanie ze Wspólną Strategią działania

Wspólna Strategia działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej to dokument mający na celu optymalizację współpracy między Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) a 16 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw). Wspólna Strategia jest uchwalana na podstawie art. 400h ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (POŚ) i stanowi podstawę dla tworzenia indywidualnych strategii działania poszczególnych funduszy: Narodowego Funduszu (art. 400h ust. 2 pkt 3 POŚ) oraz 16 wojewódzkich funduszy (art. 400h ust. 4 pkt 1 POŚ) na lata 2025-2028.

Wspólna Strategia pełni trzy główne zadania:

- 1) tworzy wspólną podstawę, z której będą wynikały strategie działania poszczególnych funduszy,
- 2) określa możliwe obszary współpracy,
- 3) buduje spójny system przez uregulowanie obszaru współpracy funduszy, który wykracza poza ich odrębne strategie.

Fundusze są kluczowym narzędziem realizacji polityki państwa w zakresie ochrony środowiska i klimatu. Tworząc Wspólną Strategię uwzględniono więc cele i kierunki rozwoju wskazane krajowych dokumentach strategicznych, takich jak Polityka ekologiczna Państwa 2030 oraz Polityka energetyczna Polski do 2040 roku.

Fundusze od wielu lat współpracują przy realizacji wspólnych programów poprzez udostępnianie środków. W latach 2021-2023 wdrażały i dalej kontynuują wdrażanie wieloletnich programów. Współpraca wfośigw-NFOŚiGW nie ogranicza się jednak tylko do udostępniania środków przez NFOŚiGW na rzecz wfośigw, ale także do realizacji wspólnych programów kompetencyjnych, takich jak doradztwo energetyczne.

W kolejnej czteroletniej perspektywie planowania strategicznego Wspólna Strategia uwzględnia zdecydowanie większy udział w realizacji wspólnych celów z naciskiem na zacieśnienie współpracy pomiędzy Funduszami i budowanie wspólnej platformy wymiany informacji. Nowym pomysłem będzie

system monitorowania wdrażania zadań ustalonych we Wspólnej Strategii. Każdy fundusz będzie zaangażowany z jej wdrażanie.

System wdrażania i monitorowania Wspólnej Strategii oparty został na metodologii strategicznej karty wyników tzw. BSC (Balanced Scorecard). W tym celu powołano Komitet Monitorujący składający się z Prezesów i zastępców Prezesów wszystkich 17 funduszy. Koordynację prac Komitetu monitorującego i jego obsługę zapewnia NFOŚiGW we współpracy z wfośigw. Powołany został także zespół roboczy ds. Wspólnej Strategii składający się z ekspertów pochodzących ze wszystkich 17 funduszy. Zespół ten będzie działał na poziomie roboczym i będzie koordynował prace obszarowych grup roboczych do wdrażania poszczególnych działań. Utworzono 6 grup roboczych ds.:

- informatyzacji działań,
- oferty programowej,
- komunikacji i promocji,
- rozwoju usług,
- spraw organizacyjnych,
- finansów.

Każde działanie przeznaczone do realizacji i wynikające z zapisów Wspólnej Strategii posiada wdrożeniową grupę roboczą, pracującą pod kierunkiem lidera, wyłonionego z danej jednostki. Grupy te składają się z wybranych pracowników funduszy. Szczegółowy plan wdrażania oraz analiza ryzyka realizacji poszczególnych działań zostały określone we Wspólnej Strategii działania. Podział działań na poszczególne grupy robocze został przedstawiony w rozdziale poświęconym systemowi wdrażania Strategii.

WFOŚiGW w Opolu bierze czynny udział w pracach wdrożeniowych pełniąc rolę lidera w jednej z tematycznych grup roboczych tj. grupy do spraw wspólnej oferty programowej funduszy. Do prac w pozostałych grupach roboczych zostali wyznaczeni pracownicy Funduszu reprezentujący poszczególne zespoły kompetencyjne.

Celem Wspólnej Strategii jest uregulowanie obszaru wzajemnej współpracy pomiędzy funduszami, w realizacji celów krajowych i unijnych w obrębie środowiska, kierując się następującymi zasadami przy konstruowaniu oferty programowej:

- unikania konkurencyjności,
- komplementarności,
- synergii działań,
- wspomagania.

W tym rozumieniu beneficjentami Wspólnej Strategii są same fundusze, a Wspólna Strategia służy zoptymalizowaniu współpracy pomiędzy nimi.

Wspólna Strategia stanowi podstawę dla opracowania indywidualnych strategii działania poszczególnych funduszy.

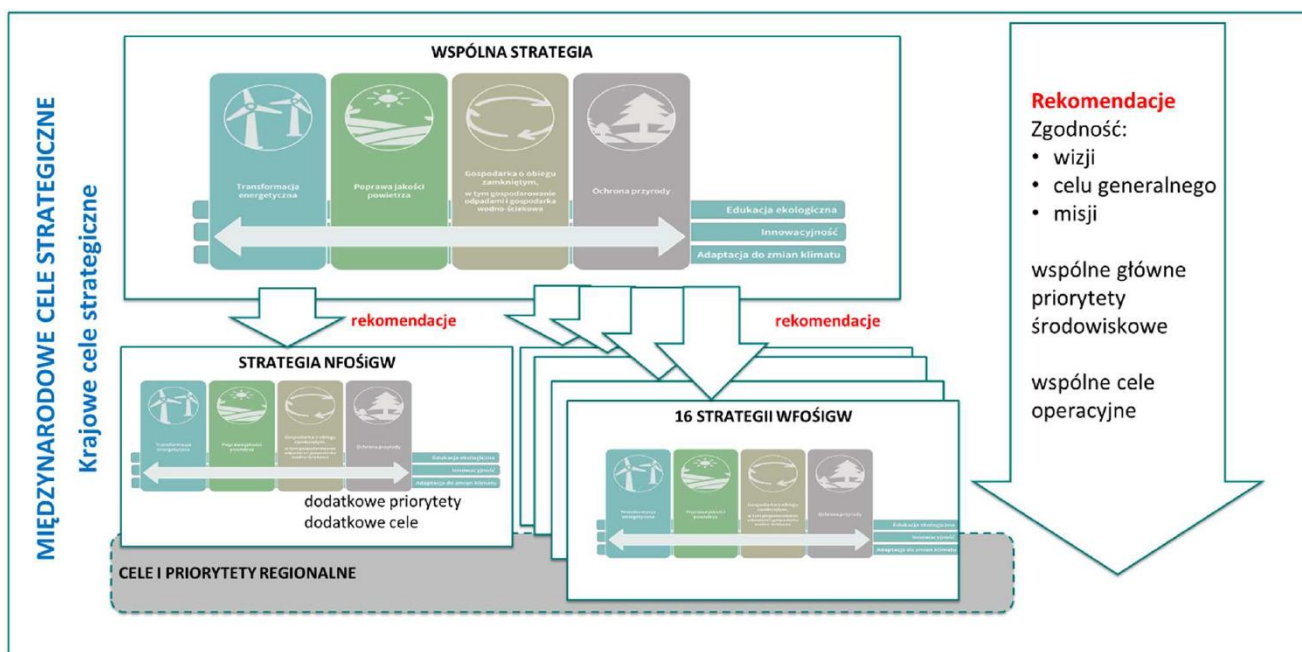
Ustawa Prawo Ochrony Środowiska (POŚ) jasno wskazuje, że odrębne strategie poszczególnych funduszy mają wynikać ze Wspólnej Strategii. Należy przez to rozumieć, że Wspólna Strategia powinna stanowić kierunek budowania indywidualnych strategii pod względem jedności misji, wizji i celu strategicznego. Dla zachowania niezbędnej elastyczności systemu funduszy przyjęto, że ze Wspólnej Strategii wynikają rekomendacje do realizacji, które będą uzupełniane o dodatkowe cele i priorytety w strategiach indywidualnych 17 funduszy.

I.2 Rola i miejsce Strategii działania w systemie planowania strategicznego funduszy

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej tworzy krajowy system finansowania ochrony środowiska.

Działalność Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu jako samodzielnej instytucji ochrony środowiska rozpoczęła się w 1993 r., tj. z chwilą uzyskania osobowości prawnej. Do 2010 r. WFOŚiGW w Opolu funkcjonował jako fundusz celowy, a następnie jako samorządowa osoba prawna.

Rola Strategii w całym systemie planowania strategicznego funduszy oraz relacja pomiędzy Wspólną strategią przedstawia się następująco:

Rys. 1. Umieszczenie Wspólnej Strategii w systemie planowania strategicznego funduszy

Źródło: Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025-2028

I.3 Spójność z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu podejmuje działania wynikające ze zobowiązań ustawowych, w tym ustawy Prawo ochrony środowiska, jak również działania określone we Wspólnej Strategii Narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Realizuje zobowiązania zgodne z polityką ekologiczną państwa i wynikające z krajowych i regionalnych dokumentów o charakterze strategicznym, programowym i planistycznym.

Obecnie działalność funduszy wpisuje się szeroko w realizację celów Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu, przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym i zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska. Szczególne znaczenia nabiera wdrażanie tzw. Zielonego Ładu oraz wynikająca z niego transformacja energetyczna Polski. W związku z tym Wspólna Strategia w swoich zapisach uwzględnia kierunki rozwoju wskazane w poniższych dokumentach m.in.:

- 1) Polityka ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej
- 2) Polityka energetyczna Polski do 2040 r.
- 3) Polska Strategia Wodorowa do roku 2030 z perspektywą do 2040 r.

- 4) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)
- 5) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 (SZRWRiR 2030)
- 6) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. (SRT2030)
- 7) Projekt aktualizacji Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030
- 8) Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczeń Powietrza (KPOZP) - aktualizacja
- 9) Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)
- 10) Krajowy plan gospodarki odpadami 2028 (KPGO2028)
- 11) Strategia dla ciepłownictwa do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.
- 12) Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- 13) Narodowy Program Mieszkaniowy (NPM) z perspektywą do 2030 r.
- 14) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020
- 15) z perspektywą do roku 203
- 16) Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
- 17) Polityka Surowcowa Polski 2050.

II. Diagnoza strategiczna

II.1 Potencjał finansowy i organizacyjny

System funduszy stanowią: 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz NFOŚiGW. Przez potencjał finansowy funduszy rozumie się łączny stan i strukturę aktywów posiadanych przez fundusz (stan funduszu). Według stanu na koniec 2023 roku fundusz dysponował kwotą sumy bilansowej w wysokości 487,8 mln zł.

Fundusz posiada wieloletnie doświadczenie we wdrażaniu programów zarówno krajowych, jak i unijnych i ugruntowaną pozycję w systemie finansowania ochrony środowiska. Jest dobrze oceniany przez jednostki nadzorcze i kontrolne. Posiada wypracowane obiektywne procedury udzielania finansowania, stosuje różne formy dofinansowania (bezzwrotne i zwrotne) oraz sprawdzone metody kontroli. Pod względem finansowym Fundusz posiada unikatową zdolność angażowania w ochronę środowiska dodatkowych środków (efekt dźwigni finansowej) oraz generowania wypłat na ochronę środowiska większych niż przychody z opłat i kar środowiskowych. Wdrażanie programów europejskich i krajowych w zakresie ochrony środowiska wymaga odpowiedniego potencjału organizacyjnego, w tym kadrowego. O potencjale organizacyjnym i finansowym świadczy fakt, że w latach 2021-2023 Fundusz wypłacił łącznie 508 530,3 tys. zł na działania ochrony środowiska, z czego ok. 47 % środków pochodziło ze środków NFOŚiGW.

II.2. Majątek Funduszu, przychody i koszty

W okresie obowiązywania obecnej Strategii głównym priorytetem środowiskowym dla Funduszu była i jest dziedzina ochrona atmosfery, na którą wydatkowano ponad 373 135,8 tys. zł tj. 65,3 % całości wypłat w tym okresie.

Majątek Funduszu w tys. zł	2021	2022	2023	Plan 2024
należności z tytułu udzielonych pożyczek	400 609	392 214	364 402	360 000
środki pieniężne i papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	63 662	76 107	115 313	87 000
Stan Funduszu	441 149	450 425	460 799	449 406

Przychody Funduszu w tys. zł	2021	2022	2023	Plan 2024
	26 991,5	37 827,5	41 354,4	43 015,0

Koszty Funduszu w tys. zł	2021	2022	2023	Plan 2024
	21 121,8	27 307,1	30 980,4	45 350,0

II.3. Finansowanie ochrony środowiska

Finansowe możliwości realizacji zadań określonych w Strategii są wynikiem dotychczasowego gospodarowania środkami własnymi Funduszu i środkami pozyskanymi głównie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Udzielone do tej pory przez Fundusz wsparcie finansowe było odpowiedzią na potrzeby środowiskowe wynikające z krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych realizowanych zgodnie z polityką ekologiczną państwa.

Bazując na doświadczeniu z lat ubiegłych, konieczne jest dalsze wspieranie przez Fundusz przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, bowiem wspieranie zawartych w priorytetach obszarów działania nie straciło do tej pory na aktualności. Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu na lata 2025-2028 jest zbieżna ze Wspólną Strategią działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025-2028. Planowane działania mają na celu jak najlepsze wykorzystanie środków finansowych na inwestycje proekologiczne.

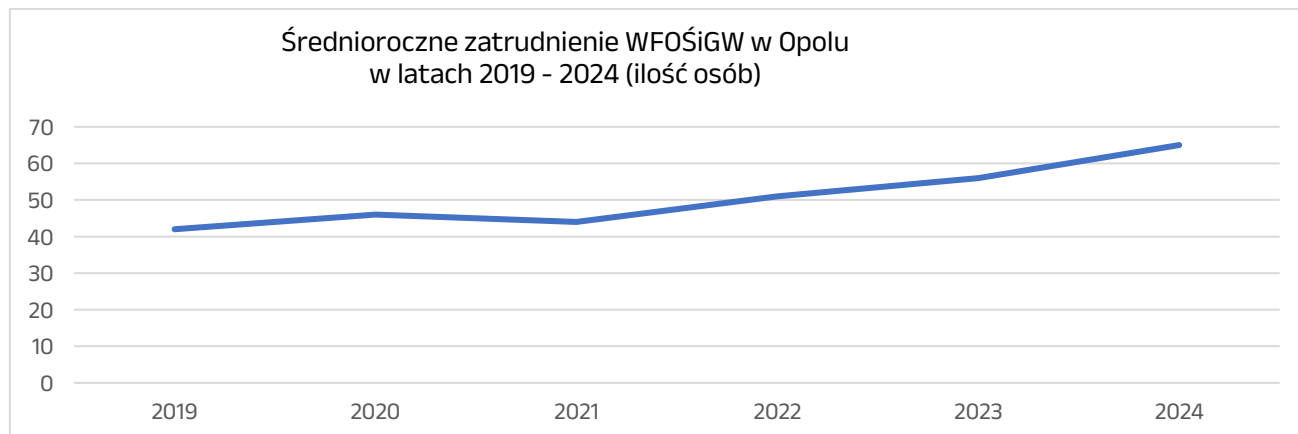
Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w latach 2021-2024 ze środków WFOŚiGW w Opolu przedstawia się następująco:

Dziedziny / obszary [tys. zł]	Wykonanie 2021		Wykonanie 2022		Wykonanie 2023		Plan 2024	
	dotacja	pożyczka	dotacja	pożyczka	dotacja	pożyczka	dotacja	pożyczka
Ochrona klimatu i atmosfery	4 223	76 998	4 336	23 824	4 437	10 171	5 034	20 000
Gospodarka odpadami i ochrona ziemi	1 240	5 588	1 643	3 143	698	0	824	1 000
Ochrona wód i gospodarka wodna	1 434	22 235	2 826	37 766	1 911	45 785	50	59 000
Inne, w tym:	4 052	56	6 171	1 353	9 075	81	10 741	5 000
Edukacja ekologiczna i komunikacja społeczna	192	0	447	600	259	0	1 010	1 000
Pozostałe	505	0	5 724	753	8 816	81	9 731	4 000
Koszty funkcjonowania	9 991		12 081		14 690		21 430	

II.4. Liczba zatrudnionych

W ostatnich latach obserwuje się sukcesywny wzrost zatrudnienia, co związane jest z dynamicznym rozwijaniem działalności Funduszu w kierunku zwiększania oferty programowej, w tym upowszechniania

się programów dedykowanych dla społeczeństwa. Związany z tym znaczący przyrost wniosków o dofinansowanie oraz inne nowe zadania wymuszają konieczność zwiększenia zasobów kadrowych Funduszu. Ogromny nacisk na terminowość i jakość procedowania wniosków, sprawną obsługę beneficjentów, zwiększone wymogi sprawozdawcze, jak również promowanie działalności Funduszu na szeroką skalę wymagają stabilnej i profesjonalnej kadry. Na koniec 2023 roku w Funduszu zatrudnionych było 62 pracowników. Poniżej przedstawiono średnioroczne zatrudnienie w latach 2019 - 2024.

Średnioroczne zatrudnienie w WFOŚiGW w Opolu (ilość osób)	2019	2020	2021	2022	2023	Plan 2024
	42	46	44	51	56	65

II.5. Struktura zatrudnienia

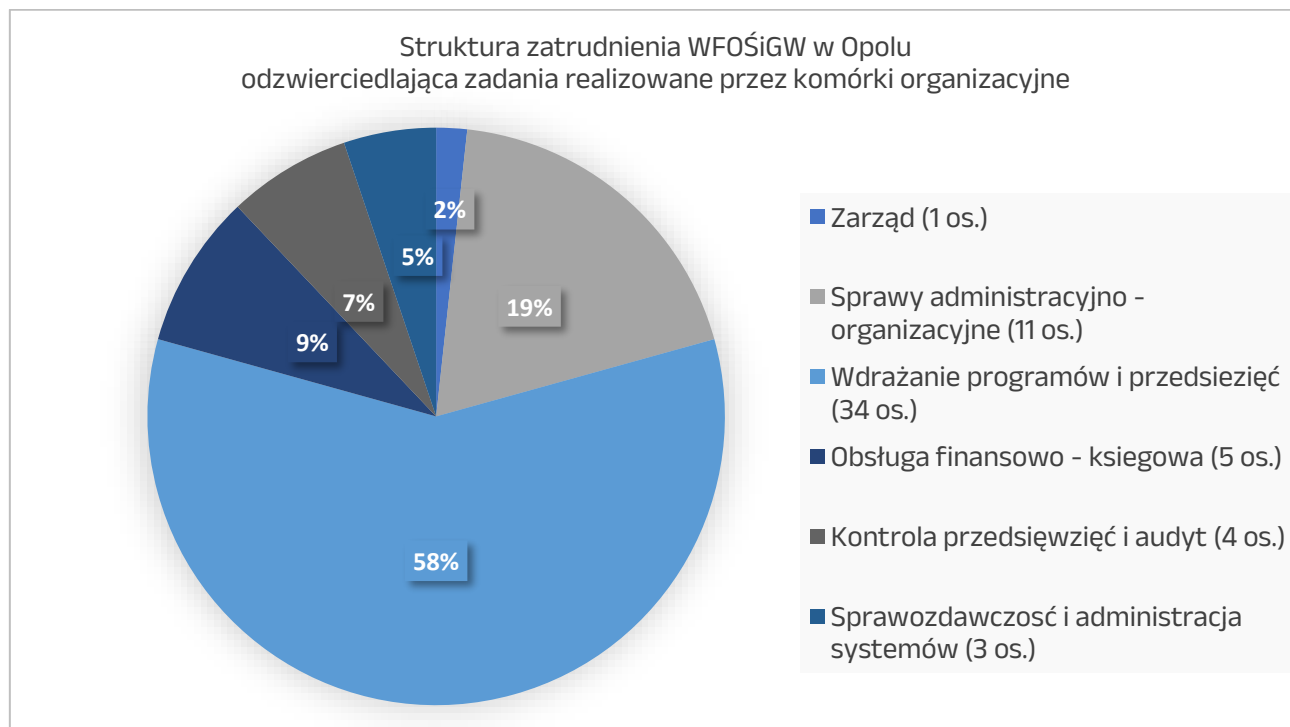
W okresie obowiązywania obecnej strategii szczególną uwagę poświęcono zoptymalizowaniu pracy i dostosowaniu organizacyjno – kadrowym do zachodzących zmian. W ostatnim czasie dużym wyzwaniem było przejście na elektroniczny obieg dokumentów oraz zautomatyzowanie procesów obsługi wniosków o dofinansowanie i umów, które zakończyło się uruchomieniem w 2024 roku Elektronicznego Zarządzenia dokumentacją tzw. EZD PUW oraz wprowadzenia nowego modułu zarządu usprawniającego proces rejestrowania decyzji Zarządu oraz generowania umów. Ogromnym wyzwaniem było również zintegrowanie EZD PUW z wewnętrznym systemem informatycznym PROLAN oraz zautomatyzowanie elektronicznej wysyłki do beneficjentów. Zwiększająca się z roku na rok ilość wniosków o dofinansowanie oraz nowe wyzwania spowodowały zmiany organizacyjne, które pozytywnie wpłynęły na usprawnienie pracy.

Na koniec 2023 w ramach struktury organizacyjnej Funduszu funkcjonowało 7 zespołów:

- Zespół Finansowo-Księgowy
- Zespół Organizacji Biura i Promocji
- Zespół Przedsięwzięć Ochrony Środowiska i Doradztwa Energetycznego
- Zespół Programów dla Osób Fizycznych
- Zespół Rozliczeń Osób Fizycznych
- Zespół Planowania, Sprawozdawczości i IT
- Zespół Kontroli
- Audytor wewnętrzny

Poniżej przedstawiono wykres kołowy przedstawiający obecną strukturę zatrudnienia w Funduszu odzwierciedlającą zadania realizowane przez komórki organizacyjne w przeliczeniu na aktualną ilość pracowników. Ponad połowa zatrudnionych w Funduszu pracowników (łącznie 34 os.) wykonuje zadania

związane z obsługą programów oraz przedsięwzięć finansowanych w ramach podstawowej działalności Funduszu, w tym 3 osoby realizują zadania związane z doradztwem energetycznym. Sprawami administracyjno – organizacyjnymi, w tym obsługą kancelarii, obsługą organów funduszu zajmuje się 11 osób, co stanowi 19% kadry. Sprawy finansowo – księgowe prowadzi 5 osób, co w strukturze przekłada się na 9% załogi. Następnie kontrole i audyt prowadzą 4 osoby, a sprawozdawczością i administrowaniem systemów informatycznych zajmuje się zespół w składzie 3 osób. Do kwietnia 2024 roku Zarząd Funduszu był dwuosobowy, obecnie Zarząd jest jednoosobowy. Zatem, pomimo średniorocznego wzrostu pracowników ilość pracowników aktualnie ustabilizowała się na poziomie 58 osób.

Rys. 2. Struktura zatrudnienia w WFOŚiGW w Opolu.

II.6. Analiza wdrożenia obecnie obowiązującej Strategii

Realizacja misji i głównych celów Strategii Wojewódzkiego Funduszu na lata 2021-2024 zmierzała do systematycznej poprawy stanu środowiska w regionie.

Okres objęty bieżącą Strategią 2021-2024 został zdominowany przede wszystkim finansowaniem przedsięwzięć związanych z ochroną powietrza oraz efektywnością energetyczną. Oferta ogólnopolska nastawiona była głównie na programy masowe kierowane do osób fizycznych oraz do Ochotniczych Straży Pożarnych. Największym programem był wprowadzony od 2018 Program Priorytetowy Czyste powietrze, który zdominował pozostałe programy i dziedziny. Wywarł ogromny wpływ na tempo zachodzących w ostatnich latach zmian. Niemniej ważne były również inne programy i działania własne Funduszu powodujące popularność oferty programowej w regionie. Zwiększająca się z roku na rok ilość wniosków o dofinansowanie miała wpływ na przyspieszenie tempa pracy związanej z obsługą beneficjentów, oceną wniosków, zawieraniem umów i ich rozliczaniem. Sytuacja ta wymusiła przemodelowanie organizacyjne jednostki, podejmowano szereg działań mających na celu systematyczne usprawnianie pracy i zwiększanie wydajności, jak również rozpoczęcie procesu automatyzacji działań.

W okresie 2021 – 2024 głównymi priorytetami NFOŚiGW w zakresie finansowania ochrony środowiska ze środków własnych jest dziedzina ochrona atmosfery.

Fundusz do czasu uzyskania przez Polskę środków przedakcesyjnych, stanowił jedno z głównych źródeł finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych w takich dziedzinach jak ochrona powietrza, ochrona wód i gospodarka odpadami, głównie w sferze gospodarki komunalnej. Z chwilą uzyskania przez Polskę bezzwrotnych środków Unii Europejskiej, Fundusz stał się głównym źródłem pozyskania przez samorządy i ich spółki komunalne środków finansowych na udziały własne inwestycji przez nie realizowanych. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały ustawowo zobowiązane do prowadzenia gospodarki finansowej zapewniającej pełne wykorzystanie bezzwrotnych środków UE.

Kapitałochłonność przedsięwzięć proekologicznych w zestawieniu z możliwościami finansowymi wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i regulacje prawne związane z pomocą publiczną sprawiają, że oddziaływanie wojewódzkich funduszy koncentruje się głównie na wsparciu inwestycji proekologicznych realizowanych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego.

W dziedzinie skanalizowania obszarów gęsto i średnio zaludnionych zanotowano bardzo szybki postęp. Środki Funduszu były angażowane przede wszystkim w budowę nowych sieci kanalizacyjnych, rozbudowę sieci istniejących oraz rozbudowę i modernizację istniejących oczyszczalni ścieków. Problemem nadal pozostaje dostęp do sieci kanalizacyjnej ludności zamieszkałej na niektórych terenach wiejskich, słabiej zaludnionych, gdzie współczynnik koncentracji mieszkańców jest na tyle niski, że koszty budowy nowej sieci kanalizacyjnej powodują nieopłacalność ekonomiczną inwestycji. Rozwiązaniem była realizacja Ogólnopolskiego programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji. Natomiast dla już skanalizowanych obszarów miejskich istotną była dalsza optymalizacja procesów oczyszczania ścieków komunalnych, wykorzystanie bardziej efektywnych i mniej energochłonnych rozwiązań (w tym instalacji OZE). Przyczyni się do obniżenia kosztów eksploatacji oczyszczalni i jak największego odzysku energii i surowców z osadów ściekowych. Ochrona wód przed zanieczyszczeniami i nadmierną eksploatacją oraz racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych wymuszają dalszą realizację przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Następuje rozbudowa, modernizacja i doposażenie w urządzenia regionalnych zakładów gospodarowania odpadami pozwalające na postęp w gospodarowaniu odpadami komunalnymi. W kolejnych latach działania te będą kontynuowane, co pozwoli na ograniczenie masy wytwarzanych i składowanych odpadów, ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz sukcesywne zwiększanie ilości odpadów poddawanych recyklingowi. W ramach ochrony powierzchni ziemi współfinansowane będą również inwestycje polegające na przywróceniu wartości użytkowych lub przyrodniczych terenom zniszczonym przez działalność człowieka.

Od 2008 r. Fundusz dofinansowuje unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, dzięki czemu ilość tych wyrobów w województwie opolskim z roku na rok jest coraz mniejsza. W okresie ostatnich 4 lat objętych obecną strategią kontynuowane były przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu, w tym z dużym zaangażowaniem środków z NFOŚiGW w ramach „Ogólnopolskiego programu usuwania wyrobów zawierających azbest”. W nowej perspektywie planuje kontynuację tych działań w oparciu o zgłaszane potrzeby w regionie.

Od 2018 r., we współpracy z Narodowym Funduszem, Fundusz uczestniczy w realizacji programów priorytetowych: Czyste Powietrze, Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie oraz Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych. W następnych latach rozpoczął współpracę w zakresie kolejnych ogólnopolskich programów takich jak m.in. Agroenergia, Ogólnopolski Program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest, Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie, Moja Woda, Ciepłe mieszkanie i Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.

Poniższe zestawienie przedstawia ilość umów udostępnień realizowanych w ramach współpracy z Narodowym Funduszem w okresie objętym obecną Strategią.

Lp.	Program realizowany w ramach umowy udostępnienia środków z NFOŚiGW	Dziedzina	Rodzaj pomocy	Okres realizacji programów / okres udostępnienia środków
1.	Program Priorytetowy Czyste Powietrze	Ochrona atmosfery	dotacja	2018-2029
2.	Program Priorytetowy Czyste Powietrze – udzielania dotacji na częściową spłatę kapitału kredytów bankowych i wspólną realizację Programu Priorytetowego Czyste Powietrze	Ochrona atmosfery	dotacja	2021-2029
3.	Program Priorytetowy Czyste Powietrze – środki na pokrycie kosztów uruchomienia i prowadzenia punktu konsultacyjno – informacyjnego w gminach w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w latach 2021-2022	Ochrona atmosfery	refundacja kosztów	2021-2023
4.	Program Priorytetowy Czyste Powietrze – środki na pokrycie kosztów uruchomienia i prowadzenia punktu konsultacyjno – informacyjnego w gminach w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w latach 2022-2023	Ochrona atmosfery	refundacja kosztów	2022-2023
5.	Program Priorytetowy Czyste Powietrze – środki na pokrycie kosztów uruchomienia i prowadzenia punktu konsultacyjno – informacyjnego w gminach w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w latach 2023-2024	Ochrona atmosfery	refundacja kosztów	2023-2024
6.	Program Priorytetowy Czyste Powietrze – środki na pokrycie kosztów dodatkowego finansowania dla najbardziej aktywnych gminach wdrażających Program Priorytetowy Czyste Powietrze	Ochrona atmosfery	refundacja kosztów	2022-2023
6.	Program Priorytetowy pn. Agroenergia Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii	Ochrona atmosfery	dotacja	2021-2027
7.	Program Priorytetowy Moja Woda – dla wniosków o dofinansowanie składanych w 2020 r.	Gospodarka wodna	dotacja	2020-2024
8.	Program Priorytetowy Moja Woda – dla wniosków o dofinansowanie składanych w 2021 r.	Gospodarka wodna	dotacja	2021-2024
9.	Program Priorytetowy Moja Woda – dla wniosków o dofinansowanie składanych w 2023 r.	Gospodarka wodna	dotacja	2023-2024
10.	Ogólnopolski Program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	Ochrona ziemi	dotacja	2023
11.	Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie	Ochrona ziemi	dotacja	2020-2024
12.	Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych	Zapobieganie i likwidacja skutków poważnych awarii i klęsk żywiołowych	dotacja	2022- 2023
13.	Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 2) Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych		dotacja	2023
14.	Program Priorytetowy Ciepłe Mieszkanie	Ochrona atmosfery	dotacja	2023 - 2024 wyплаты do 2026
15.	Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej (część podstawowa i pilotaż)	Edukacja ekologiczna	dotacja	2022- 2024 wyплаты do 2025
16.	Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej część 2) Fundusz Ekologii	Edukacja ekologiczna	dotacja	od 2024
17.	Ogólnopolskiego programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych – program pożyczkowy	Ochrona wód	pożyczka	do 2023
18.	Program Priorytetowy „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION”	Ochrona wód	pożyczka	2020-2021

Dominującą dziedziną w zakresie współpracy z NFOŚiGW była ochrona atmosfery. Celem programów w dziedzinie ochrona atmosfery to przede wszystkim poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii w budynkach, w tym w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ oraz zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych i wyposażenia dla jednostek ochotniczych straży pożarnych województwa opolskiego. Nadal najpoważniejszym problemem w utrzymaniu jakości powietrza jest niska emisja wynikająca z funkcjonowania dużej ilości indywidualnych i lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem i niskiej jakości, głównie węglem. Ponieważ jednym z głównych priorytetów środowiskowych jest transformacja energetyczna gospodarki, w tym zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w dziedzinie ochrony atmosfery promowane będą inwestycje polegające na ograniczeniu wykorzystania surowców kopalnych, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł pozyskiwania energii i ciepła, efektywność energetyczna inwestycji oraz wykorzystanie paliw alternatywnych. Pozwoli to na dalsze ograniczenie ilości emisji szkodliwych substancji emitowanych do środowiska oraz poprawę jakości powietrza.

Od 2016 r. Fundusz kontynuuje umowę o partnerstwie na rzecz realizacji „Ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” we współpracy z Narodowym Funduszem oraz pozostałymi wojewódzkimi funduszami. Jest to projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej, którego jednym z głównych celów jest skuteczne wdrożenie systemu wsparcia projektów przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego, z uwzględnieniem uwarunkowań rozwoju niskoemisyjnej gospodarki wynikających z dokumentów UE i krajowych. Ideą tego projektu jest sprawne funkcjonowanie na terenie każdego województwa sieci Doradców, którzy mają świadczyć wysokiej jakości usługi w zakresie doradztwa oraz w zakresie zwiększenia świadomości społecznej poprzez promocję i edukację w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, w tym poprawy jakości powietrza. Projekt realizowany był w ramach POIiŚ 2014-2020. W grudniu 2023 roku doradcy energetyczni zakończyli swoją działalność w ramach tego Projektu. W kolejnych latach projekt ten nadal będzie kontynuowany w ramach drugiej edycji ze środków nowego okresu programowania.

W nowej perspektywie strategicznej zakłada się rozszerzenie usług doradczych i stworzenie tzw. centrów kompetencyjnych obejmujących nowe obszary działalności, w tym doradztwo klimatyczne.

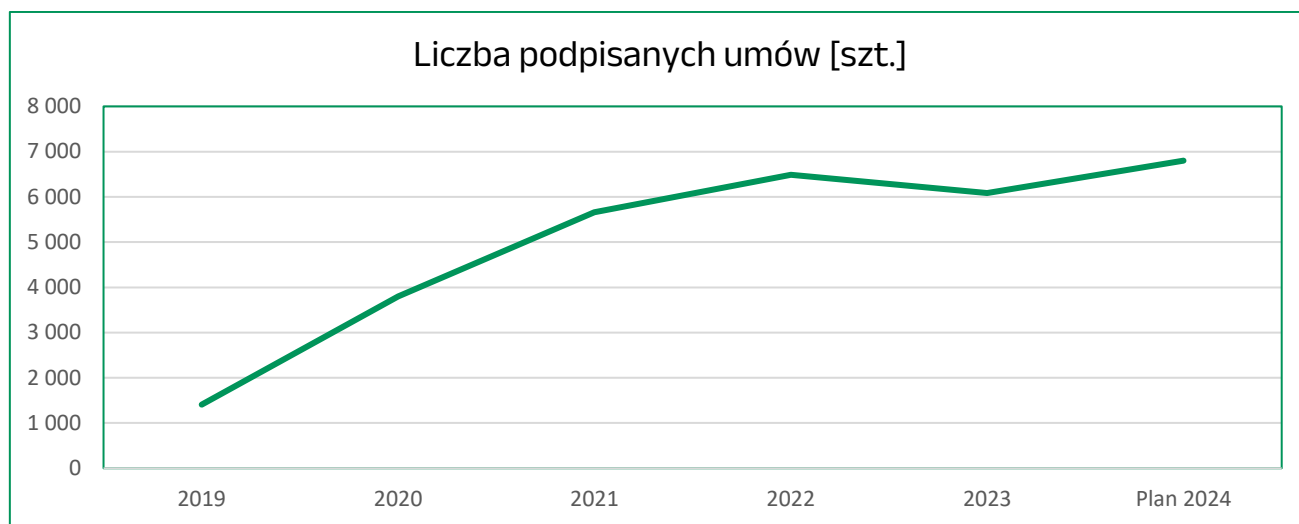
Kolejną dziedziną działalności Funduszu, to wsparcie działań mających na celu ochronę bioróżnorodności środowiska przyrodniczego. Wsparcie finansowe Funduszu było i będzie nakierowane głównie na opracowanie planów ochrony obszarów NATURA 2000 i rezerwatów przyrody. Wspierano również w znaczący sposób przedsięwzięcia związane z rewitalizacją założeń parkowych i utrzymaniem terenów zieleni. Te działania są szczególnie preferowane przez samorządy lokalne i jednostki z nimi powiązane.

Inną dziedziną wsparcia w poprzedniej Strategii było ograniczanie i eliminacja zagrożenia powodzią i suszą. Ustawa Prawo wodne z 20 lipca 2017 r. wprowadziła w ustawie Prawo ochrony środowiska istotne zmiany, znacząco ograniczając zadania z zakresu gospodarki wodnej finansowane przez Fundusze. Od tego czasu finansowanie ochrony środowiska przez WFOŚiGW nie obejmowało wspomaganie osłony hydrologicznej i meteorologicznej społeczeństwa oraz gospodarki, a także rozpoznawania, kształtowania i ochrony zasobów wodnych kraju ani wspomaganie realizacji zadań w zakresie rozpoznawania, bilansowania i ochrony wód podziemnych w celu ich racjonalnego wykorzystania przez społeczeństwo i gospodarkę, ani też instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej. Zatem finansowanie działań w/w obszarach m.in. związanych z ograniczaniem i eliminacją zagrożenia powodzią i suszą leży w kompetencji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W związku z powyższym nie planowało się wówczas podejmowania tych działań ze środków Funduszu.

Podpisane umowy i wielkość dokonanych wypłat

O potencjale finansowym i organizacyjnym świadczy także możliwość obsługi umów o dofinansowanie. W latach 2019-2023 WFOŚiGW w Opolu podpisał łącznie prawie 23,5 tys. umów na dofinansowanie

przedsięwzięć. Najwięcej umów zawarto na finansowanie dotacyjne ze środków krajowych, które ilościowo stanowią 99%, a wartościowo około 80% wszystkich podpisanych umów dofinansowanych ze środków krajowych. W następnej perspektywie strategicznej 2025-2028 planowane jest zwiększenie liczby i wartości obsługiwanych umów finansowanych ze środków zagranicznych takich jak Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 -2027 (FEnIKS).

Liczba podpisanych umów [szt.]	2019	2020	2021	2022	2023	Plan 2024
	1 407	3 799	5 657	6 487	6 083	6 800

Finansowe możliwości realizacji zadań określonych w strategii są wynikiem dotychczasowego gospodarowania środkami własnymi Funduszu i środkami pozyskanymi głównie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Kształtowanie tych możliwości przedstawiają poniższa tabela.

w mln

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie			Plan*				
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1.	wpływy, w tym:	166,8	177,9	251,5	223,9	239,5	224	212	217
	z opłat i kar ekologicznych	17,4	16,6	14,4	16	17	17,5	18	18
	spłaty pożyczek	67,4	75,9	80,8	67,4	65	68	75	80
	dotacje z NF	72,6	64,3	129,8	120	130	110	90	90
	pozostałe	9,4	21,1	26,5	20,5	27,5	28,5	29	29
2.	Należności z tyt. Pożyczek	400,6	392,2	364,4	360	395	437	492	522
3.	struktura pomocy fin. %, w tym:								
	pożyczki	94%	87%	81%	84%	90%	91%	92%	91%
	dotacje	6%	13%	19%	16%	10%	9%	8%	9%
4.	wypłacone pożyczki	104,8	68,2	56	85	100	110	130	110
5.	wypłacone dotacje w tym:	54	84,1	136,2	16,6				
	ze środków własnych	7,2	10,2	13,1	16,6	11,5	11,5	11,5	11,5
	ze środków NF	46,8	73,9	123,1	110	100	115	90	90
6.	umorzenia pożyczek	3,7	4,8	3	6,6	7	7	7	7
7.	koszty funkcjonowania	9,7	12	14,7	21,4	21,4	21,4	21,4	21,4

*plan szacunkowo

Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w latach 2021-2024 zostało przedstawione w rozdziale II.3. niniejszego opracowania.

Udzielone do tej pory przez Fundusz wsparcie finansowe było odpowiedzią na potrzeby środowiskowe wynikające z krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych realizowanych zgodnie z polityką ekologiczną państwa. Bazując na doświadczeniu z lat ubiegłych, konieczne jest dalsze wspieranie przez Fundusz przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, bowiem wspieranie zawartych w priorytetach obszarów działania nie straciło do tej pory na aktualności. Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu jest zbieżna ze Wspólną Strategią działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025-2028. Planowane działania mają na celu jak najlepsze wykorzystanie środków finansowych na inwestycje proekologiczne.

II.7. Działania poza finansowaniem ochrony środowiska

Doradztwo energetyczne

W ramach działalności związanej z doradztwem energetycznym WFOŚiGW w Opolu wraz z partnerami, do których należy NFOŚiGW, 15 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Urząd Marszałkowski w Lublinie, realizował do końca 2023 roku projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” tzw. „Doradztwo Energetyczne”.

Celem Projektu była m.in. promocja gospodarki niskoemisyjnej w Polsce, poprzez zwiększanie świadomości społeczeństwa w tym zakresie, w szczególności wdrażania zasad efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Wsparcie to polegało na udzielaniu porad i konsultacji, prowadzeniu działań informacyjnych (szkoleń, konferencji, audycji i publikacji prasowych) oraz ocenie i aktualizacji Planów Gospodarki Niskoemisyjnej.

Wsparciem doradczym objęto m.in. gminy, przedsiębiorców, wspólnoty mieszkaniowe oraz osoby fizyczne. Jednym z zadań Doradców Energetycznych było wsparcie podmiotów w zakresie przygotowania do realizacji i dofinansowania inwestycji w ramach dostępnej oferty finansowej.

Działania związane z doradztwem energetycznym są przykładem rozwoju działalności NFOŚiGW i wfośigw w obszarach nie związanych z finansowaniem ochrony środowiska. Działania te będą kontynuowane między innymi w ramach środków Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

Współpraca z innymi wfośigw

W obecnej perspektywie obowiązywania Strategii WFOŚiGW w Opolu podejmował również inne działania wspólne z innymi wojewódzkimi funduszami na realizację zadań takich jak:

- ✓ współfinansowanie przedsięwzięcia pn. „Przeciwpożarowe zabezpieczenie lasów celem ograniczenia i zapobiegania występowania szkód w Lasach”. Działanie realizowane było wspólnie z WFOŚiGW w Katowicach, Krakowie oraz we Wrocławiu w latach 2020:2023. W ramach tego działania WFOŚiGW w Opolu udzielił dotacji na przeprowadzenie patroli lotniczych lasów województwa opolskiego w łącznej wysokości 370.000,00 zł. Zadania realizowane były w ramach dziedziny pn.: ochrona przyrody oraz krajobrazu i leśnictwo. Celem realizacji tego zadania w poszczególnych latach była ochrona właściwego stanu ekosystemów leśnych na terenie województwa opolskiego na obszarze 257 800 ha, a także zapewnienie funkcjonowania Leśnej Bazy Lotniczej w Polskiej Nowej Wsi koło Opola oraz wykonywanie z niej lotów patrolowo-gaśniczych przy użyciu samolotu i śmigłowca.
- ✓ Przystąpienie do realizacji programu pn.: „Odbudowa ekosystemu i różnorodności biologicznej rzeki Odry”. W ramach podpisanego porozumienia we wrześniu 2022 r. do programu przystąpiło pięć Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, działających w dorzeczu rzeki

Odry, tj.: w Szczecinie, Zielonej Górze, Wrocławiu, Opolu i Katowicach. Łączna alokacja środków w ramach wspólnie realizowanego Programu wynosi 14 milionów złotych w formie dotacji. Kwota alokacji środków WFOŚiGW w Opolu przeznaczonych na finansowanie Programu w latach 2022-2025 wynosi 3 mln zł. Zadania realizowane były w ramach dziedziny pn.: ochrona przyrody oraz krajobrazu i leśnictwo. Celem programu jest wybór i dofinansowanie zadań dotyczących wsparcia odbudowy ekosystemu rzeki Odry m.in. poprzez zarybianie oraz inne systemowe działania dotyczące odbudowy ekosystemu i różnorodności biologicznej rzeki Odry, które przyczyniają się do lepszego zarządzania żywymi zasobami rzeki oraz lepszej ich ochrony.

Wewnątrz procesy

W ostatnich dwóch latach Fundusz rozpoczął działania zmierzające do poprawy wizerunku Funduszu oraz zmian związanych z usprawnieniem pracy i poprawą komunikacji z beneficjentami. Pierwszym krokiem była zmiana strony internetowej w celu dostosowania do nowych wymogów dostępności cyfrowej oraz w celu poprawy jej zawartości w taki sposób, aby była przystępna i łatwa w nawigacji dla odbiorców. Ponadto Fundusz podjął działania dotyczące wprowadzenia Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją (tzw. EZD PUW). W tym zakresie współpracował z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego jako partnerem wdrażającym EZD PUW. W 2023 roku została zawarta umowa trójstronna o nieodpłatne korzystanie z programu komputerowego do elektronicznego zarządzania dokumentacją pomiędzy Skarbem Państwa Podlaskim Urzędem Wojewódzkim w Białymstoku, Województwem Opolskim i WFOŚiGW w Opolu.

W ramach współpracy przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego:

- ✓ przeprowadzono niezbędne prace w celu przygotowania do wdrożenia EZD PUW jako podstawowego sposobu wykonywania czynności kancelaryjnych oraz dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw,
- ✓ wyznaczono osoby/komórki odpowiedzialne za koordynację wdrożenia i funkcjonowania EZD PUW,
- ✓ wprowadzono przepisy wewnętrzne związane z wdrożeniem i funkcjonowaniem EZD PUW w WFOŚiGW w Opolu,
- ✓ zapewniono zaplecze techniczne,
- ✓ zainstalowano bazę danych.

Efektem współpracy było uruchomienie w styczniu 2024 roku pełnej wersji produkcyjnej systemu EZD PUW w pełnym zakresie.

Promocja i edukacja

W obecnej perspektywie obowiązywania Strategii Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu przeprowadził szereg działań promocyjnych mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat ochrony środowiska oraz dostępnych form wsparcia finansowego przedsięwzięć środowiskowych w regionie.

Działania promocyjne rozpoczęto od wprowadzenia Księgi znaku oraz Zasad znakowania przedsięwzięć dofinansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w celu łatwiejszej identyfikacji jednostki oraz ujednoczenia systemu znakowania przedsięwzięć realizowanych ze środków Funduszu. Zaprojektowano i wdrożono nową stronę internetową Funduszu „przyjazną” dla użytkowników, która obecnie pełni rolę głównego kanału informacyjnego promującego działalność Funduszu.

Kampanie promocyjno - informacyjne prowadzone były na szeroką skalę. Działalność Funduszu była prezentowana z mediach regionalnych, podczas spotkań i konferencji z mieszkańcami i potencjalnymi beneficjentami, a także ze środowiskami naukowymi, przedsiębiorcami, jednostkami samorządu terytorialnego i in. Przedstawiciele Funduszu aktywnie uczestniczyli w różnego rodzaju wydarzeniach

lokalnych, niejednokrotnie w roli organizatorów wydarzeń i konkursów. Od kilku lat bardzo aktywnie działają doradcy energetyczny prowadząc liczne szkolenia dla różnych grup beneficjentów oraz edukując dzieci i młodzież podczas tzw. „ekolekcji” cieszących się dużą popularnością.

W okresie objętym obecną Strategią przypadły obchody 30-lecia Funduszy. Z tej okazji odbywały się liczne spotkania i wydarzenia mające na celu głównie promowanie działalności Funduszu.

Fundusz zaktywizował się również w mediach społecznościowych i na stronie internetowej upowszechniając do publicznej wiadomości aktualne informacje związane z bieżącą działalnością Funduszu oraz aktualne informacje na temat programów wsparcia na rzecz ochrony środowiska.

II.8. Analiza SWOT systemu funduszy

Analiza SWOT systemu funduszy została opracowana na podstawie analiz wszystkich 17 jednostek na etapie tworzenia Wspólnej Strategii. Dzięki temu Fundusz miał możliwość zweryfikowania słabych i mocnych stron swojej działalności, jak również przeszłościowych szans i zagrożeń w porównaniu z innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska oraz NFOŚiGW. Zebrane wyniki analizy wszystkich Funduszy we Wspólnej Strategii są zbieżne z analizą WFOŚiGW w Opolu.

Analiza SWOT wykazała, że głównymi mocnymi stronami Funduszu są m.in.: stabilność i wiarygodność finansowa, wypracowane obiektywne procedury i stosowane różnorodne formy dofinansowania. Do słabych stron należy zaliczyć między innymi: brak jednolitego i nowoczesnego systemu informatycznego, niejednolite systemy wnioskowania o środki i ewidencjonowania efektów środowiskowych oraz brak profesjonalnego systemu komunikacji z klientem. Przed Funduszem stoją także szanse do wykorzystania i są to głównie: wysoki priorytet polityki unijnej i krajowej w zakresie ochrony środowiska, transformacji energetycznej oraz związane z tym faktem ogromne środki finansowe kierowane na te cele. Natomiast głównymi zagrożeniami dla Funduszu są: ograniczenie przychodów oraz nakładanie zobowiązań ustawowych przekraczających możliwości finansowe funduszu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ stabilny i wiarygodny system finansowania ochrony środowiska w regionie ➤ szeroka oferta programowa, skierowana do różnorodnych beneficjentów ➤ niskie koszty obsługi pomocy udzielanej beneficjentom ➤ zdolność do generowania środków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej przekraczającej wpływy uzyskiwane z tytułu opłat i kar środowiskowych ➤ możliwość dodatkowego mobilizowania środków z innych źródeł (efekt dźwigni finansowej) ➤ transparentny, zobiektywizowany, bezstronny proces przyznawania dofinansowania ➤ znajomość uwarunkowań i problematyki regionalnej, problemów beneficjentów związanych z ochroną środowiska ➤ kompetentna, wykwalifikowana kadra umożliwiająca właściwą realizację zadań, w tym również w zakresie wdrażania programów operacyjnych UE; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak jednolitego i nowoczesnego systemu informatycznego ➤ niejednolite systemy wnioskowania o środki ➤ niejednolity system ewidencjonowania i raportowania efektów środowiskowych ➤ brak profesjonalnego, jednolitego i nowoczesnego elektronicznego systemu komunikacji z klientem ➤ skomplikowane procedury, często niezrozumiałe dla wnioskodawców ➤ niedostosowanie zasobów kadrowych do zwiększającej się liczby zadań stawianych przed funduszami ➤ niedopracowany system wymiany informacji i dobrych praktyk pomiędzy funduszami ➤ wymagający poprawy proces konsultacji z beneficjentami zamierzeń dotyczących planowanych nowych zasad i kierunków działalności ➤ brak mechanizmu spójnego postępowania NFOŚiGW i wfośigw w przypadku

<ul style="list-style-type: none"> ➤ doświadczenie i współpraca w realizacji wspólnych programów z NFOŚiGW ➤ podejście niekomercyjne tj. kierowanie się interesem publicznym i środowiskowym 	<p>potencjalnego podejrzenia popełnienia przestępstwa lub nadużyć</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoki priorytet polityki krajowej i unijnej w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatycznym, ochronie środowiska i różnorodności biologicznej ➤ realizacja zobowiązań Polski w zakresie przechodzenia na neutralność klimatyczną ➤ przewidywany znaczny strumień środków unijnych na zadania związane z transformacją energetyczną oraz poprawą jakości powietrza ➤ rozszerzanie się obszaru funkcjonowania funduszy – działalność wspierająca obywateli w zakresie doradztwa ➤ rozwój nowych obszarów zrównoważonego rozwoju m.in. gospodarka o obiegu zamkniętym, adaptacja do zmian klimatu ➤ zwiększająca się świadomość ekologiczna i aktywność inwestycyjna w sferze środowiska ➤ rozwój sztucznej inteligencji i automatyzacji działań ➤ nawiązanie szerszej współpracy z instytucjami finansowymi ➤ zwiększenie wpływów finansowych z nowych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zmniejszanie wysokości dostępnych środków na wspieranie ochrony środowiska na poziomie regionalnym ➤ nakładanie na system funduszy zobowiązań ustawowych przekraczających możliwości ich finansowania z bieżących przychodów ➤ konkurencja ofert między NFOŚiGW a WFOŚiGW (brak skutecznej linii demarkacyjnej) ➤ konkurencyjność usług sektora finansowego, w tym banków w zakresie preferencyjnych kredytów, pożyczek ➤ zmniejszenie zdolności zaciągania zobowiązań finansowych przez samorządy terytorialne ➤ niekorzystne dla Funduszy zmiany w przepisach prawa m.in. ograniczających wpływy finansowe z tytułu kar i opłat za korzystanie ze środowiska ➤ ograniczenie możliwości przyznawania dofinansowania przedsiębiorcom ze względu na przepisy prawa unijnego i przepisy krajowe dotyczące zasad udzielania pomocy publicznej ➤ możliwość wystąpienia dekonunktury i obniżenia skłonności beneficjentów do podejmowania ryzyka inwestycyjnego

III. Strategia działania WFOŚiGW w Opolu na lata 2025-2028

III.1 Metodyka opracowania Strategii działania

Metodykę opracowania Strategii działania przyjęto na podstawie metodyki Wspólnej strategii wypracowanej wspólnie przez wszystkie Fundusze.

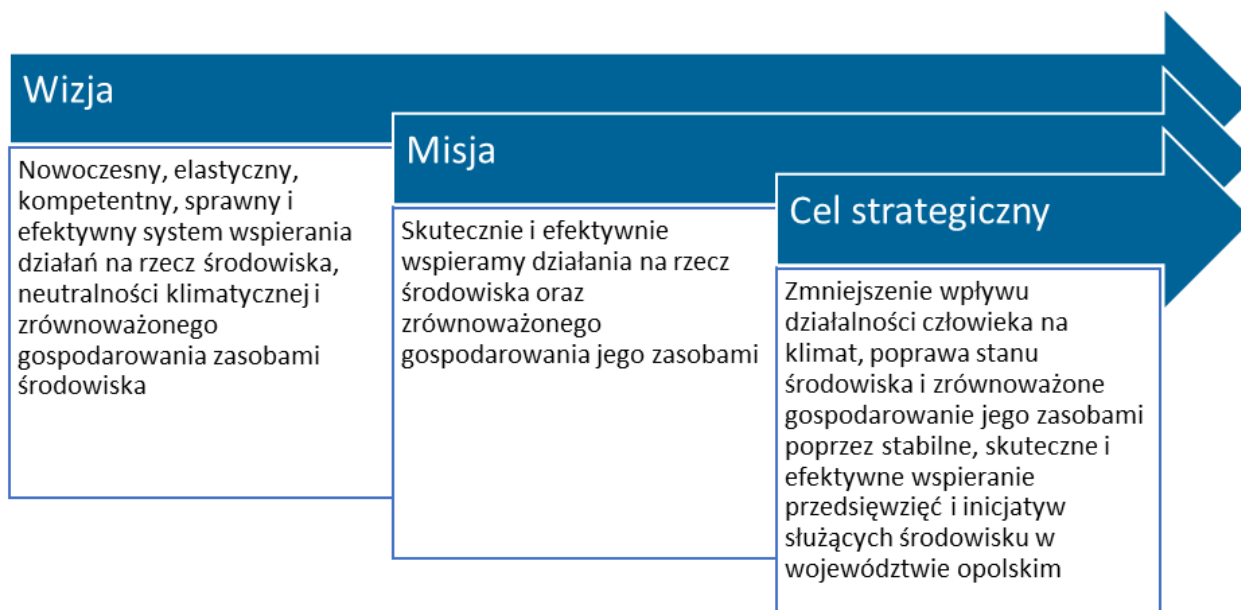
Do opracowania Strategii istotne znaczenie miała analiza dotychczasowych działań podejmowanych w ostatnich 4 latach, których wyniki zostały uwzględnione we Wspólnej Strategii.

Przed przystąpieniem do opracowania Strategii Fundusz zwrócił się do szerokiego grona podmiotów z terenu województwa opolskiego: gmin, instytucji rządowych i samorządowych, stowarzyszeń i fundacji, uczelni wyższych, przedsiębiorców, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych z prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej rozeznania potrzeb regionu w kontekście tworzenia czteroletniej strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu. Uwagi i propozycje zgłoszone w ankietach uwzględniono w procesie tworzenia Strategii, co pozwoliło na doprecyzowanie działań w poszczególnych obszarach działania uwzględniających istotne potrzeby regionu.

III.2 Wizja, Misja, Cel strategiczny

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, jako jeden z 17 funduszy Wspólnej Strategii jest zobowiązany do ujednoczenia celów własnych z celem generalnym i celami środowiskowymi przyjętymi w dokumencie ramowym, który ona stanowi.

Dla osiągnięcia celu strategicznego niezbędne jest zrealizowanie zidentyfikowanych we wspólnej strategii celów środowiskowych, zarówno horyzontalnych jak i dziedzinowych, przyporządkowanych poszczególnym kierunkom działalności Funduszu na lata 2025-2028. Do realizacji celu strategicznego ważna jest misja¹ mająca na celu syntetyczne opisanie głównej działalności oraz wizja odnosząca się do potencjału Funduszu.

Realizacja określonej wizji wymaga podejmowania działań w szerokim zakresie ochrony środowiska oraz gospodarowania jego zasobami. Pojawiające się zagrożenia dla środowiska, nowe priorytety krajowe i unijne wymagają elastycznego ukierunkowania działań funduszy w realizacji poszczególnych priorytetów.

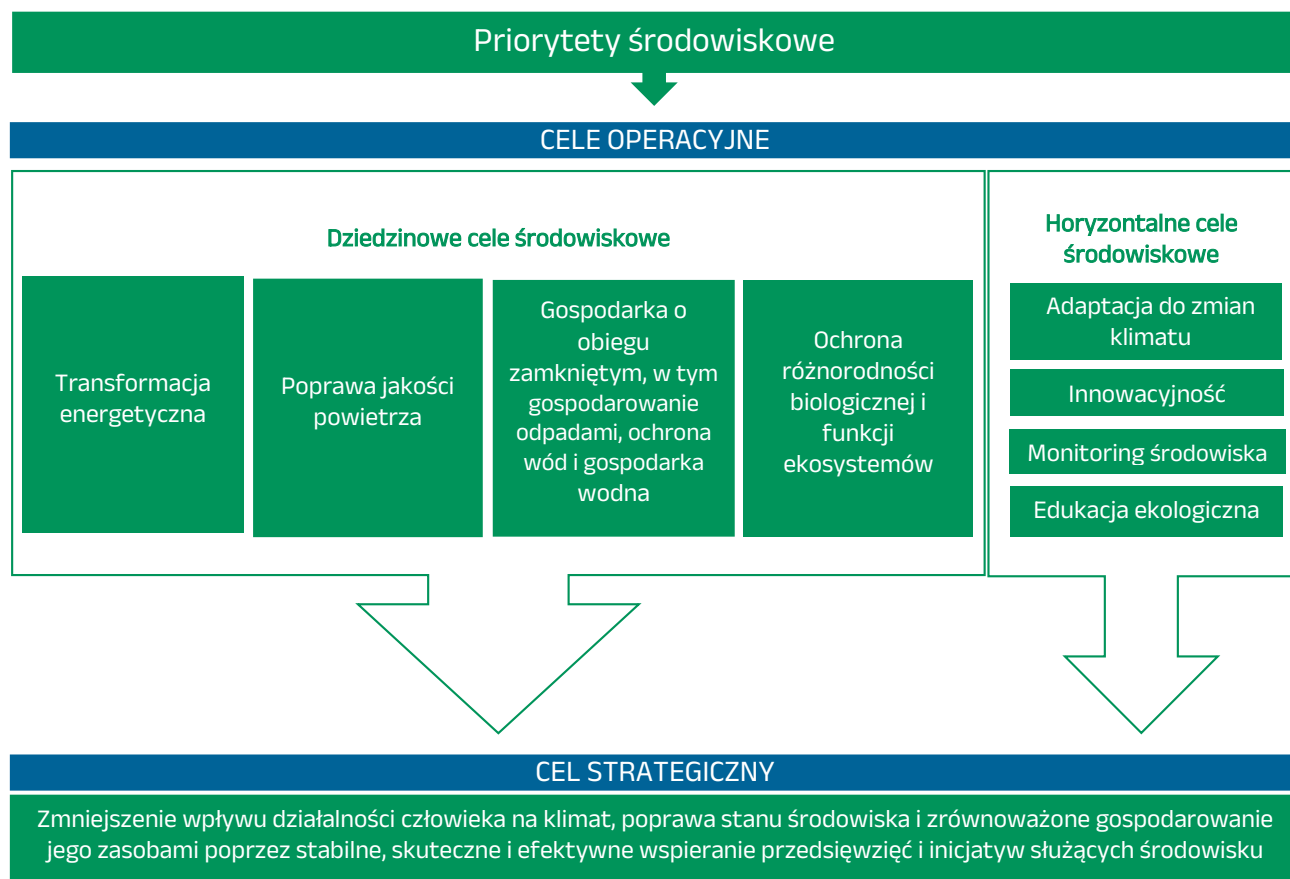
III.3 Priorytety środowiskowe (dziedzinowe i horyzontalne)

W ramach niniejszej Strategii na lata 2025-2028 określono priorytety środowiskowe do realizacji. Są one zgodne z zapisami Wspólnej Strategii działania NFOŚiGW i wfośiGW. Cała Strategia jest podporządkowana jednemu celowi generalnemu realizowanemu w ramach celów środowiskowych, w których wskazane są najistotniejsze z ich punktu widzenia cele merytorycznej działalności Funduszu tj. dziedzinowe cele środowiskowe oraz horyzontalne cele środowiskowe.

Cele środowiskowe odwołują się i ostatecznie zależą od właściwych dla nich dokumentów strategicznych i mogą podlegać modyfikacji w wyniku wprowadzania i aktualizacji odpowiednich strategii, polityk i programów środowiskowych na poziomie regionalnym i krajowym.

Dla właściwego zharmonizowania zasad i sposobów działania Funduszu Strategia jest uporządkowana wokół struktury celów zobrazowanej na poniższym schemacie, na którym przedstawiono zaplanowane do realizacji w latach 2025-2028 priorytety środowiskowe (dziedzinowe i horyzontalne). Należy zauważyć, że dla jednostek finansujących działania związane z ochroną środowiska równie ważne, jak działania środowiskowe, są cele organizacyjne, które w konsekwencji przełożą się na realizację celu strategicznego i priorytetów środowiskowych.

¹ Misja stanowi krótkie podsumowanie działalności funduszy oraz jego wyróżnik spośród innych instytucji działających na rzecz środowiska. Użyte słowo „wspieramy” dotyczy zarówno działalności finansowej, jak i doradczej.

Rys. 3. Schemat przyjętych priorytetów środowiskowych: dziedzinowych i horyzontalnych stanowiących podstawę realizacji celów operacyjnych

Dziedzinowe cele środowiskowe stanowią podstawowy zakres działalności Wojewódzkiego Funduszu, a ponadto wpisują się w kierunki wskazane w innych dokumentach strategicznych tj. w Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” oraz w Strategii „Innowacyjność i Efektywność Gospodarki”. Wskazane w nich kierunki w połączeniu z priorytetami będą służyć realizacji zadań i przedsięwzięć zgodnych z obszarami finansowania ochrony środowiska określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska.

Dziedzinowe cele środowiskowe

Transformacja energetyczna

Dla priorytetu Transformacja energetyczna głównym celem jest realizacja zobowiązań Polski, które co do kierunku są zgodne z celami Unii Europejskiej, ale uwzględniają także krajowe uwarunkowania. Do głównych celów transformacji energetycznej dla Polski należą:

- 1) **Redukcja emisji gazów cieplarnianych:** Polska dąży do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z porozumień międzynarodowych, w tym porozumień Unii Europejskiej. Jest to kluczowy cel mający ograniczyć negatywny wpływ na klimat i środowisko naturalne. Według zapisów projektu aktualizacji Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu krajowym celem jest zmniejszenie emisji o 35% w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.
- 2) **Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii:** Polska stawia sobie za cel zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w mixie energetycznym. Według zapisów projektu aktualizacji Krajowego

Planu na rzecz Energii i Klimatu cel krajowy do osiągnięcia, to 29,8% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto.

- 3) **Poprawa efektywności energetycznej:** Zwiększenie efektywności energetycznej jest kluczowe dla ograniczenia zużycia energii i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Polska stawia sobie za cel poprawę efektywności energetycznej w różnych sektorach, takich jak: przemysł, budownictwo, transport i gospodarstwa domowe. Orientacyjne wkłady krajowe na rok 2030 w zakresie efektywności energetycznej, ustalone zgodnie z art. 4 ust. 2 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2023/1791 z dnia 13 października 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej (dyrektywa 2023/1791) wyrażone w kategoriach bezwzględного poziomu zużycia energii finalnej i pierwotnej w 2030 roku wynoszą dla Polski odpowiednio 58,532 Mtoe oraz 79,932 Mtoe. Oznacza to, że Polska będzie dążyć do osiągnięcia w 2030 r. redukcji finalnego zużycia energii na poziomie 12,8% (-8,6 Mtoe) oraz pierwotnego zużycia energii na poziomie 14,4% (-13,4 Mtoe) w porównaniu do prognoz PRIMES2020. Ponadto zgodnie z dyrektywą 2023/1791 oszczędność energii finalnej w obszarze ubóstwa energetycznego musi wynosić nie mniej niż 9,05% skumulowanych oszczędności energii finalnej w okresie 2024-2030. Zgodnie z art. 5 dyrektywy 2023/1791 przewiduje się również wzmocnienie wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, w tym poprzez realizację nowego obowiązku dla całego sektora publicznego tj. całkowitego zmniejszenia zużycia energii finalnej o 1,9% rocznie, w porównaniu do 2021 r. Istotne w działaniach funduszy wspomagających poprawę efektywności energetycznej jest stworzenie zachęt do realizacji przedsięwzięć w formule ESCO, tj. przez przedsiębiorstwa usług energetycznych, zdefiniowane w ustawie o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2166).
- 4) **Wsparcie dla rozwoju technologii niskoemisyjnych:** Polska dąży do promowania innowacyjnych technologii niskoemisyjnych, opartych na wykorzystaniu źródeł takich jak: energia słoneczna, wodna, wiatrowa, biogazowa i biometanowa, geotermalna czy jądrowa. Ponadto będą rozwijane technologie niskoemisyjne pomagające w integracji sektorów takie jak rozwój gospodarki wodorowej i rozwoju technologii wychwytu, transportu, utylizacji i składowania CO₂ (CCUS). Rozwój tych technologii może przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia miejsc pracy w sektorze nowych technologii.
- 5) **Zrównoważony rozwój gospodarczy:** Transformacja energetyczna jest również częścią szerszego procesu dążenia do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, który uwzględnia aspekty społeczne, środowiskowe i ekonomiczne. W tym kontekście ważne jest promowanie modeli gospodarczych opartych na efektywności i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów.
- 6) **Wsparcie dla rozwoju magazynowania energii:** Polska dąży do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii i elektryfikacji kolejnych gałęzi gospodarki z wykorzystaniem energii z OZE. Rozwój technologii magazynowania energii pozwoli na zwiększenie wykorzystania energii produkowanej w instalacjach OZE, co przyczyni się m.in. do zwiększenia integracji OZE z systemem elektroenergetycznym, poprawy bezpieczeństwa energetycznego oraz wzmocnienia suwerenności energetycznej.

Nadrzędnym celem merytorycznym dla priorytetu „Transformacja energetyczna”, w okresie strategicznym 2025-2028 będzie wspieranie wdrożenia gospodarki niskoemisyjnej (w tym wsparcie dla technologii wychwytu, transportu, utylizacji i składowania CO₂ (CCUS)), polegającej na ograniczeniu wykorzystania surowców kopalnych, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wsparciu infrastruktury do magazynowania energii (w tym przydomowych magazynów energii), wzroście efektywności energetycznej oraz wykorzystania paliw alternatywnych. W konsekwencji będzie to miało pozytywne przełożenie na ograniczenie ilości emisji szkodliwych substancji do środowiska, jak również poprawę jakości powietrza.

Celami priorytetu „Transformacja energetyczna” przyjętymi w niniejszej Strategii są:

- Redukcja emisji gazów cieplarnianych;
- Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii;
- Poprawa efektywności energetycznej.

Do monitorowania powyższych celów planowane jest prezentowanie uzyskanych efektów wdrażania w postaci następujących wskaźników:

- a. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych (Mg ekwiwalentu emisji CO₂/rok)
- b. Ilość wyprodukowanej energii ze źródeł odnawialnych (MWh/rok)
- c. Zmniejszenie zużycia energii końcowej (MWh/rok)
- d. Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej (MWh/rok).

Poprawa jakości powietrza

Biorąc pod uwagę stan zanieczyszczenia powietrza wspierane będą działania mające na celu poprawę jego jakości oraz wdrażanie polityki energetycznej i gospodarki niskoemisyjnej. Nieodpowiedni stan jakości powietrza ma negatywny wpływ na zdrowie i życie ludzkie, na funkcje ekosystemów oraz na procesy gospodarcze tj. rolnictwo czy turystyka. Wraz ze wzrostem produkcji energii elektrycznej i ciepłej należy dążyć do redukcji emisji przemysłowych i innych zanieczyszczeń do powietrza, w tym gazów cieplarnianych.

Należy zwiększyć nacisk na modernizację sektora energetyczno – ciepłowniczego oraz ograniczenie tzw. niskiej emisji. Istotnym elementem będzie także zwiększenie efektywności energetycznej poprzez dalsze wspieranie termomodernizacji, rozwoju kogeneracji i energetyki odnawialnej. Ponadto dzięki wdrożeniu Projektu Doradztwa Energetycznego możliwa jest realizacja działań na rzecz inteligentnej i zrównoważonej gospodarki niskoemisyjnej ukierunkowanej na działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

Dla priorytetu Poprawa jakości powietrza głównym zadaniem w najbliższym okresie strategicznym jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawa jakości życia mieszkańców oraz spełnienie wymogów prawa krajowego i unijnego. W dalszym ciągu będzie kontynuowana walka z ograniczeniem niskiej emisji przez wdrażanie programów i przedsięwzięć związanych z wymianą źródeł ciepła, termomodernizacją oraz wzrostem znaczenia nisko emisyjnego transportu.

Planowane działania w tym obszarze to:

- a. Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach, budownictwie, w miastach i gminach;
- b. Rozwój efektywnego przesyłu i dystrybucji ciepła oraz chłodu oraz wspieranie wysokosprawnej kogeneracji;
- c. Rozwój wytwarzania energii z Odnawialnych Źródeł Energii, przyczyniających się do wspierania rozwoju technologicznego i innowacji, tworzenia możliwości rozwoju regionalnego oraz większego bezpieczeństwa dostaw energii zwłaszcza w skali lokalnej;
- d. Zmniejszenie emisyjności procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach;
- e. Poprawa jakości powietrza, ukierunkowana na unikanie, zapobieganie lub ograniczanie szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzi i środowisko jako całości, a także utrzymanie jakości powietrza (również tam, gdzie jest ona aktualnie dobra). Realizowane przedsięwzięcia powinny być nakierowane na redukcję niskiej emisji (m.in. przez wsparcie wymiany pieców węglowych w budynkach wielo- i jednorodzinnych oraz rozwój nisko i zeroemisyjnego transportu publicznego.

W tym celu stosowane będą następujące wskaźniki:

- a. Ograniczenie emisji pyłu PM₁₀ (Mg/rok)
- b. Ograniczenie emisji benzo(a)pirenu (Mg/rok)
- c. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych (Mg ekwiwalentu emisji CO₂/rok)
- d. Ograniczenie emisji SO₂ (Mg/rok)
- e. Ograniczenie emisji NO_x (Mg/rok).

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami i gospodarka wodna

Gospodarowanie odpadami jest bardzo ważnym elementem ochrony środowiska oraz szeroko rozumianej gospodarki. Ideą gospodarki o obiegu zamkniętym jest, aby produkty, materiały oraz surowce pozostawały w gospodarce tak długo, jak to jest możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być zminimalizowane. W tej koncepcji uwzględnione są wszystkie etapy cyklu życia produktu od projektowania, produkcji, następnie konsumpcji i zbierania odpadów kończąc na zagospodarowaniu odpadów. Zatem bardzo ważne jest, aby odpady, jeżeli już powstaną, zostały potraktowane jako surowce wtórne. Dlatego też należy wspierać działania mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów, odzyskiwaniu surowców i ponownym wykorzystywaniu odpadów, bezpiecznemu dla środowiska ich unieszkodliwianiu.

Celem działań w tym zakresie jest wdrażanie hierarchii sposobów postępowania z odpadami, czyli w pierwszej kolejności zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie.

Dla **gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami**, określono następujące cele:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Recykling i ponowne wykorzystanie odpadów;
- Unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych;
- Rekultywacja terenów zdegradowanych.

Planowane działania:

- a. Zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko produktów i procesów produkcyjnych w całym cyklu życia, mając na uwadze konieczność zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów i zwiększenia wydajności wykorzystania surowców;
- b. Budowa infrastruktury technicznej i logistycznej w zakresie stworzenia możliwości napraw i wymiany rzeczy używanych oraz selektywnego zbierania odpadów surowcowych;
- c. Modernizacja infrastruktury służącej przygotowaniu odpadów komunalnych do recyklingu;
- d. Budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji służących do recyklingu;
- e. Budowa instalacji przekształcania odpadów innych niż komunalne, w tym wytworzonych z odpadów komunalnych i osadów ściekowych, powiązanych z sieciami elektroenergetycznymi i ciepłowniczymi służących pozyskiwaniu ciepła;
- f. Rekultywacja terenów zdegradowanych;
- g. Promocja rozwiązań z obszaru gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) – powiązanie obszaru ochrony środowiska z energią i transportem, program rozwoju generowania energii z odpadów;
- h. Wsparcie właściwego gospodarowania odpadami niebezpiecznymi oraz rozwoju innowacyjnych technologii do ich przetwarzania.

W zakresie **ochrony wód** pomimo dotychczas poniesionych wysokich nakładów na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych ich stan jest wciąż niezadawalający i przedkłada się bezpośrednio na stan środowiska przyrodniczego, zdrowie mieszkańców oraz koszt dostępu do wody, rozumiany jako nakłady na jej uzdatnianie do wymaganego poziomu czystości. Dlatego też potrzebne jest dalsze wspieranie zadań mających na celu budowę i modernizację oczyszczalni ścieków, rozbudowę sieci kanalizacyjnych oraz instalacji do przetwarzania i zagospodarowania osadów ściekowych – odpadu powstającego w trakcie mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków.

Kluczowe **cele do realizacji w zakresie ochrony wód**:

- Poprawa jakości wód;
- Ochrona zasobów wodnych i retencja wody;
- Efektywne i oszczędne korzystanie z zasobów wodnych;
- Redukcja zanieczyszczeń w ściekach;

- Wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi;
- Unieszkodliwianie i zagospodarowanie osadów ściekowych;
- Zapewnienie zaopatrzenia w wodę.

Planowane działania:

- a. Budowa nowych sieci kanalizacyjnych;
- b. Modernizacja istniejących sieci kanalizacyjnych;
- c. Budowa nowych oczyszczalni ścieków;
- d. Modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków;
- e. Budowa połączeń budynków do istniejącej kanalizacji sanitarnej;
- f. Budowa lokalnych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieobjętych aglomeracjami;
- g. Budowa i modernizacja zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę.

Dla całego priorytetu „Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami, ochrona wód i gospodarka wodna” określono następujące mierniki realizacji celów:

- a. Ograniczanie masy składowanych odpadów (Mg/rok)
- b. Masa odpadów poddanych recyklingowi lub innym procesom odzysku (Mg/rok)
- c. Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (Mg lub Mg/rok)
- d. Zwiększenie liczby osób korzystających ze zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę (osoba)
- e. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (RLM)
- f. Powierzchnia ziemi poddana rekultywacji/remediacji i zabiegom ochronnym (ha).

Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

Różnorodność biologiczna ma ogromne znaczenie dla dobrobytu i jakości życia ludzi, dlatego też zachowanie i odtwarzanie tego bogactwa ma prowadzić do przeciwdziałania wymieraniu gatunków roślin i zwierząt oraz zachowania zasobów naturalnych co przyczyni się do ograniczenia zmian klimatycznych. Najbardziej niekorzystne przekształcenia bogactwa różnorodności biologicznej są związane z naturalnymi procesami biotycznymi i abiotycznymi wywołanymi zmianami zachodzącymi w sposobie gospodarowania zasobami, a za najniebezpieczniejszą uznaje się fragmentację siedlisk. Negatywny wpływ mają również zmiany klimatyczne, bowiem znacząco oddziałują na obszar występowania gatunków, ich cykle rozrodcze, okresy wegetacji itp.

Dla priorytetu Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów głównym zadaniem jest zapewnienie trwałego istnienia różnorodnych form życia na Ziemi oraz zachowanie ekosystemów w ich naturalnym stanie lub najbliższym możliwym do osiągnięcia. Obejmuje to szereg konkretnych celów i korzyści, jak:

1. **Zachowanie ekosystemów:** Ochrona przyrody ma na celu utrzymanie funkcjonowania różnorodnych ekosystemów, które tworzą środowisko życia dla roślin, zwierząt i innych organizmów. Zachowanie tych ekosystemów jest kluczowe dla stabilności środowiska i zapewnienia przetrwania gatunków.
2. **Ochronę zagrożonych gatunków:** W ramach działań ochronnych podejmowane są wysiłki mające na celu ochronę gatunków zagrożonych wyginięciem przez zapewnienie im odpowiedniego środowiska życia oraz ograniczenie czynników, które przyczyniają się do ich zaniku.
3. **Zachowanie dziedzictwa genetycznego:** Różnorodność biologiczna stanowi bogactwo genetyczne, o ogromnym znaczeniu dla przyszłych pokoleń. Ochrona różnorodności genetycznej pozwala na zachowanie unikalnych cech genetycznych gatunków oraz umożliwia adaptację do zmieniających się warunków środowiskowych.
4. **Zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów:** Przyroda dostarcza wiele korzyści dla ludzi, takich jak zapewnienie żywności, surowców naturalnych, czystej wody i powietrza. Ochrona

przyrody pomaga w utrzymaniu tych zasobów na odpowiednim poziomie, aby mogły być wykorzystywane w sposób zrównoważony, nie niszcząc przy tym ekosystemów.

5. **Ochronę usług ekosystemowych:** Ekosystemy dostarczają szereg usług ekosystemowych, takich jak regulacja klimatu, oczyszczanie wody, zapylanie roślin, czy też zapobieganie degradacji gleby. Zachowanie różnorodności biologicznej pomaga w utrzymaniu tych usług na odpowiednim poziomie, co przekłada się na dobrobyt ludzi i stabilność ekosystemów.

Kluczowe wyzwania do realizacji w zakresie różnorodności biologicznej to:

- Zachowanie i wzmocnienie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;
- Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju.

W ramach planowanych działań przewiduje się:

- a. Doskonalenie systemu ochrony przyrody;
- b. Zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków;
- c. Utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka;
- d. Ograniczenie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu, antropopresji oraz presji ze strony gatunków inwazyjnych;
- e. Opracowanie audytów krajobrazowych.

Do monitorowania realizacji wyżej wymienionych celów fundusze będą stosowały następujące wskaźniki:

- a. Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (ha)
- b. Liczba przedsięwzięć, których celem jest ograniczenie niekorzystnego wpływu gatunków inwazyjnych na ekosystemy (szt.)
- c. Liczba przedsięwzięć których celem było wykonanie działań ochronnych bądź opracowano programy ochrony gatunków zagrożonych (szt.).

Horyzontalne cele środowiskowe

Adaptacja do zmian klimatu

Postępujące zmiany klimatu spowodowane wzrostem średniej globalnej temperatury powietrza i temperatury oceanów sprzyjają częstszemu występowaniu ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym powodzi i suszy, które nie są obojętne dla rozwoju gospodarczego i społecznego. Dla zapewnienia efektywnej gospodarki wodnej niezbędnym jest zagwarantowanie i utrzymanie odpowiedniej ochrony przeciwpowodziowej oraz usuwanie bądź minimalizowanie wszelkich zagrożeń z tym związanych. Dlatego też poza ochroną przeciwpowodziową istotne jest wspieranie inwestycji przeciwdziałających suszom hydrologicznym m. in. poprzez budowę zbiorników retencyjnych jak i działań w zakresie opracowania dokumentów planistycznych zapobiegającym skutkom suszy.

Dla priorytetu Adaptacja do zmian klimatu głównym celem jest zminimalizowanie negatywnych skutków zmian klimatycznych oraz zwiększenie odporności społeczeństw, ekosystemów i gospodarek na te zmiany. Adaptacja jest niezbędna, ponieważ zmiany klimatu już mają miejsce i będą się pogłębiać, nawet jeśli uda się ograniczyć emisje gazów cieplarnianych.

Dla priorytetu „Adaptacja do zmian klimatu” określono następujące cele:

- Wzmacnianie odporności infrastruktury
- Ochrona przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi
- Zarządzanie ryzykiem klimatycznym.

Dla priorytetu „Adaptacja do zmian klimatu” określono następujące kierunki interwencji:

- Podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu, zagrożeń naturalnych, poważnych awarii oraz usprawnienie usuwania ich skutków
- Upowszechnienie rozwiązań służących poprawie jakości życia mieszkańców oraz poprawiających odporność miast na skutki zmian klimatu (w tym zielono – niebieskiej infrastruktury), jak również zwiększających przystosowanie do zmian klimatu na terenach wiejskich.

Kluczowymi planowanymi działaniami służącymi adaptacji do zmian klimatu i polepszenia gospodarki wodnej są:

- a. Usprawnienie usuwania skutków zagrożeń naturalnych, w tym rozpoznawanie zagrożeń, usuwanie ich skutków oraz wzmocnienie systemu ochrony ludności i środowiska naturalnego;
- b. Wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem, w tym monitoringu środowiska, polegające m.in. na rozwoju systemu monitoringu środowiska oraz pomiaru, oceny i prognozowania stanu środowiska (gromadzenie, przetwarzanie i informowanie o środowisku).

Do monitorowania realizacji wyżej wymienionych celów fundusze będą stosowały następujące wskaźniki:

- a. Liczba wspartych rozwiązań inwestycyjnych w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury (szt.)
- b. Zwiększenie liczby osób objętych ochroną przed zagrożeniami (osoba)
- c. Ilość zaoszczędzonej wody (m³/rok).

Innowacyjność

Rozwijanie Innowacyjności w ochronie środowiska jest ważne dla wielu dziedzin ochrony środowiska tj.:

1. **Skuteczniejsze rozwiązania:** Innowacyjność umożliwia opracowanie nowych technologii, procesów i rozwiązań, które mogą być bardziej skuteczne w ochronie środowiska niż tradycyjne metody. Przykładem może być wprowadzenie bardziej efektywnych metod odzyskiwania energii, oczyszczania wody czy redukcji emisji gazów cieplarnianych.
2. **Oszczędność zasobów:** Innowacje w ochronie środowiska mogą prowadzić do bardziej efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, takich jak energia, woda czy surowce. Dzięki temu możliwe jest zmniejszenie zużycia surowców i energii oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko.
3. **Rozwój gospodarczy:** Sektor ochrony środowiska może stać się źródłem nowych miejsc pracy i możliwości rozwoju. Innowacyjność w tym obszarze może prowadzić do powstania nowych przedsiębiorstw, sektorów i rynków, co przyczynia się do wzrostu gospodarczego i konkurencyjności.
4. **Ochrona zdrowia publicznego:** Innowacyjne technologie i rozwiązania w ochronie środowiska mogą przyczynić się do poprawy jakości powietrza, wody, gleby i klimatu akustycznego, co przekłada się na zdrowie publiczne i zmniejszenie ryzyka wystąpienia chorób związanych z zanieczyszczeniem środowiska.
5. **Zachowanie bioróżnorodności:** Innowacje mogą pomóc w ochronie i przywracaniu zdegradowanych ekosystemów oraz w zachowaniu bioróżnorodności. Dzięki nowym technologiom możliwe jest np. lepsze monitorowanie i zarządzanie obszarami przyrodniczymi oraz odtwarzanie siedlisk dla zagrożonych gatunków.
6. **Adaptacja do zmian klimatu:** Innowacyjność jest kluczowa w adaptacji do zmian klimatu. Opracowanie nowych rozwiązań technologicznych związanych z zielono-niebieską infrastrukturą, wykorzystaniem rozwiązań opartych na zasobach przyrody (nature-based solution – NBS), rozwiązaniami dotyczącymi przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu czy ze strategiami zarządzania ryzykiem klimatycznym, może pomóc społeczeństwom i gospodarkom w dostosowaniu się do zmieniających się warunków klimatycznych.

Dla priorytetu „Innowacyjność” określono następujące kierunki interwencji:

- Wsparcie rozwoju innowacyjnych technologii w zakresie innowacji: produktowej, technologicznej lub procesowej oraz technologii wodorowych

Dla priorytetu horyzontalnego Innowacyjność przewidziane jest użycie wskaźnika:

- a. Liczba projektów zawierających innowacyjne rozwiązania środowiskowe (szt.).

Monitoring środowiska

Monitoring środowiska jest priorytetem horyzontalnym WFOŚiGW. Dzięki niemu możliwe jest między innymi wykrycie szkodliwych substancji i zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby. Wczesne wykrywanie i reakcja na problemy związane z zanieczyszczeniami może zapobiec wielu negatywnym zjawiskom w przyrodzie, w tym na zdrowie ludzi. Głównym celem tego priorytetu jest wsparcie funkcjonowania systemu monitoringu środowiska.

W ramach priorytetu kierunkami wsparcia będą:

- Wspomaganie systemu zarządzania jakością środowiska;
- Wsparcie stałego monitorowania zagrożeń, w tym wód powierzchniowych.

Miernikiem celu jest:

- a. Liczba obiektów i narzędzi służących do analizowania i prognozowania stanu środowiska (szt.).

Edukacja ekologiczna

Dla priorytetu horyzontalnego Edukacja ekologiczna celem jest kształtowanie świadomych postaw, wartości i zachowań, które promują zrównoważony rozwój oraz troskę o środowisko naturalne tj.:

- **Podnoszenie świadomości ekologicznej:** Edukacja ekologiczna ma na celu zwiększenie świadomości jednostek na temat problemów środowiskowych, takich jak zmiany klimatu, utrata bioróżnorodności, degradacja gleb, nadmiarowa produkcja tworzyw sztucznych, zanieczyszczenie powietrza i wody, czy wyczerpywanie zasobów naturalnych, a także poprawę świadomości jednostek w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami, dostępnych systemach zwrotu, zbierania i odzysku odpadów. Przekazywanie wiedzy na temat tych zagrożeń oraz ich przyczyn i skutków, edukacja ekologiczna, pomagają zrozumieć konieczność podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska.
- **Kształtowanie postaw proekologicznych:** Edukacja ekologiczna dąży do kształtowania postaw sprzyjających ochronie środowiska naturalnego, takich jak szacunek dla natury, troska o dobrostan wszystkich form życia oraz odpowiedzialność za własne działania oraz działania społeczeństw i ich wpływ na środowisko. Przez promowanie postaw proekologicznych, edukacja ekologiczna ma za zadanie motywować ludzi do podejmowania działań na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- **Rozwijanie kompetencji ekologicznych:** Edukacja ekologiczna ma na celu rozwijanie umiejętności i kompetencji potrzebnych do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji dotyczących środowiska naturalnego. Obejmuje to m.in. umiejętność analizy problemów ekologicznych, podejmowania działań na rzecz ich rozwiązania oraz współpracy z innymi w celu osiągnięcia wspólnych celów ekologicznych.
- **Promowanie zrównoważonego stylu życia:** Edukacja ekologiczna stawia za cel propagowanie zrównoważonego stylu życia, który uwzględnia potrzeby współczesnych społeczeństw, ale jednocześnie minimalizuje negatywny wpływ na środowisko naturalne. Obejmuje to np. ograniczanie szeroko pojętej konsumpcji, w tym działania na rzecz powtórnego wykorzystania

produktów, promowanie oszczędzania energii i wody, ograniczanie emisji gazów cieplarnianych, czy też właściwe wybory konsumenckie, wybieranie produktów ekologicznych i lokalnych.

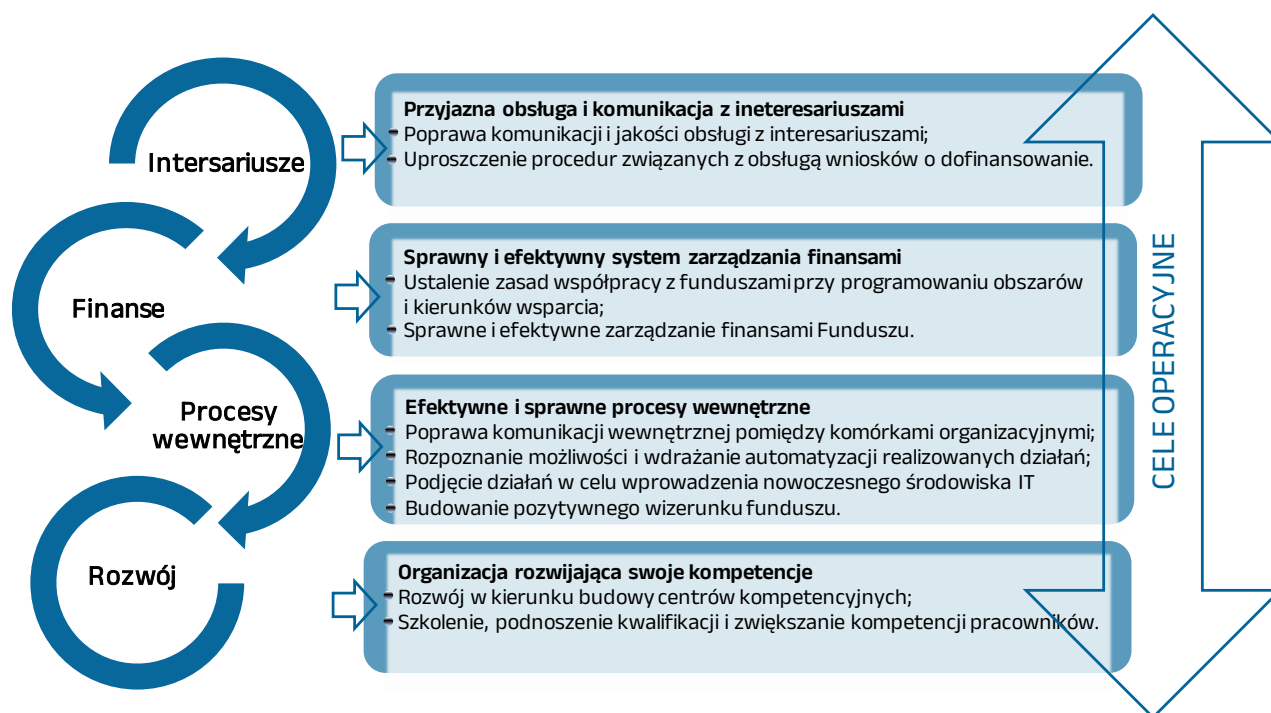
- **Podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska:** Ostatecznym celem edukacji ekologicznej jest motywowanie jednostek do aktywnego angażowania się w działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Przez zachęcanie do udziału w akcjach społecznych, wolontariacie, czy też działaniach lokalnych, regionalnych lub o jeszcze szerszym zasięgu edukacja ekologiczna stara się przekształcać wiedzę i świadomość ekologiczną w konkretne prace na rzecz poprawy stanu środowiska.

Dla priorytetu horyzontalnego Edukacja ekologiczna przewidywane jest użycie wskaźnika:

- a. Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (obszar)
- b. Ilość osób objętych działaniami edukacyjno-promocyjnymi oraz informacyjnymi (osoba).

III.4 Cele operacyjne Strategii działania

W ramach przeprowadzonej za pomocą ankiet diagnozy i analizy SWOT, w której WFOŚiGW w Opolu wraz z NFOŚiGW i pozostałymi wfośiGW uczestniczył na etapie wstępnym przygotowywania się do opracowania Wspólnej strategii miał możliwość zweryfikowania swoich mocnych i słabych stron jak również szans i zagrożeń z jakimi będzie się mierzyć w kolejnej czteroletniej perspektywie swojej działalności. Diagnoza wykazała, że WFOŚiGW w Opolu ma co do zasady zbieżne wyniki ze pozostałymi Funduszami. Na podstawie tych analiz sformułowano realizację celów operacyjnych na lata 2025-2028 zgrupowanych w czterech wzajemnie powiązanych perspektywach: interesariuszy, finansów, procesów wewnętrznych i rozwoju. Dla każdej z grup określono zadania i działania.

Rys. 4. Schemat przyjętych celów operacyjnych w podziale na cztery perspektywy strategiczne

Perspektywa Interesariusze koncentruje się na poprawie komunikacji z interesariuszami i upraszczaniu procedur związanych z obsługą wniosków i umów o dofinansowanie. Dotyczy w szczególności kształtowania relacji z każdą osobą, grupą, podmiotem, które mogą wpływać na osiągnięcie celów funduszy lub są pod ich wpływem. Są to odbiorcy dofinansowań (wnioskodawcy i beneficjenci), potencjalni

beneficjenci, osoby i podmioty korzystające z usług oferowanych przez fundusz (szkolenia, doradztwo, informacje publiczne), ale także jednostki nadrzędne i współpracujące (władze państwowe i samorządowe).

Celem operacyjnym tej perspektywy jest **przyjazna obsługa i komunikacja z interesariuszami**.

Zadania jakie przyjęto do realizacji to:

- 1) Poprawa komunikacji z interesariuszami i podniesienie jakości obsługi;
- 2) Uproszczenie procedur związanych z obsługą wniosków o dofinansowanie.

Perspektywa Finanse koncentruje się na wynikach finansowych, płynności finansowej, współpracy w zakresie finansowania realizacji niektórych realizowanych wspólnie z NFOŚiGW działań. Perspektywa Finanse koncentruje się również na zachowaniu ciągłości działania Funduszu i optymalnym wyborze obszarów wsparcia.

- 1) Ustalenie zasad współpracy z funduszami przy programowaniu obszarów i kierunków wsparcia;
- 2) Sprawne i efektywne zarządzanie finansami Funduszu.

Perspektywa Procesy wewnętrzne analizuje efektywność wewnętrznych procesów systemu, takich jak komunikacja, budowanie oferty programowej uwzględniając zasady niekonkurowania, komplementarności i współpracy, wdrażania wspólnych programów i sprawozdawczości. Perspektywa ta jest skoncentrowana na usprawnieniu operacyjnego działania organizacji, poprawie komunikacji wewnętrznej oraz wdrażaniu nowych rozwiązań informatycznych. Celem są: efektywne i sprawne procesy wspierane przez nowoczesne systemy IT. Zadania jakie zostały sformułowane to:

- 1) Poprawa komunikacji wewnętrznej i wymiany informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi;
- 2) Rozpoznanie możliwości i wdrażanie automatyzacji realizowanych działań;
- 3) Podjęcie działań w celu wprowadzenia nowoczesnego środowiska informatycznego;
- 4) Budowanie pozytywnego wizerunku funduszu.

Perspektywa Rozwój jest skupiona na funduszach jako jednostkach uczących się i cały czas rozwijających się, zdobywających nowe kompetencje i utrzymujące przewagi w już zagospodarowanych obszarach. Celem perspektywy „Rozwój” jest zapewnienie warunków do ciągłego uczenia się organizacji i rozwoju, nie tylko w sprawach bieżących, ale i perspektywicznych.

- 1) Określenie misji jednostki, którą definiuje Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu;
- 2) Rozwój w kierunku budowy centrów kompetencyjnych;
- 3) Szkolenie, podnoszenie kwalifikacji i zwiększanie kompetencji pracowników.

IV. System wdrażania Strategii działania

Wdrażanie Strategii działania WFOŚiGW w Opolu na lata 2025-2028 odbywać się będzie zgodnie z ustawową działalnością Funduszu. Cele i zadania wyznaczone w Strategii jako priorytetowe do zrealizowania są zbieżne z podstawową działalnością Funduszu. Dlatego też monitorowane będą na bieżąco i sprawozdawane zgodnie z roczną sprawozdawczością z działalności Funduszu.

Istotną kwestią jest fakt, że indywidualne strategie funduszy są budowane na podstawie Wspólnej Strategii, dlatego też zarówno monitorowanie jak ich wdrażanie powinny się wzajemnie uzupełniać.

Zarządaniem Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Opolu zostanie powołany zespół ds. monitorowania wdrażania Strategii, który rozpocznie swoje prace od 2025 roku. Zespół ten będzie składał się z wykwalifikowanych pracowników merytorycznych reprezentujących różne obszary kompetencyjne: programów i przedsięwzięć środowiskowych, finansów, sprawozdawczości i IT, spraw organizacyjno – prawnych promocji.

Zamierzeniem Zarządu Funduszu jest, aby w pracach zespołu uczestniczyli pracownicy, którzy zostali wyznaczeni do prac w grupach roboczych Wspólnej Strategii działania NFOŚiGW i wfośiGW na lata 2025 – 2028. Pozwoli to na sprawny przepływ informacji oraz wpłynie na jakość wykonywanych zadań. Fakt osobistego zaangażowania Zarządu w prace Komitetu monitorującego Wspólną Strategię oraz pełnienie roli lidera grupy roboczej zajmującej się ofertą programową, jak również uczestnictwo przedstawicieli powołanych z różnych komórek organizacyjnych Funduszu niewątpliwie będzie gwarancją sprawnego i spójnego przebiegu wdrażania Strategii. Poniżej przedstawiono podział na grupy robocze wdrażanie Wspólnej Strategii:

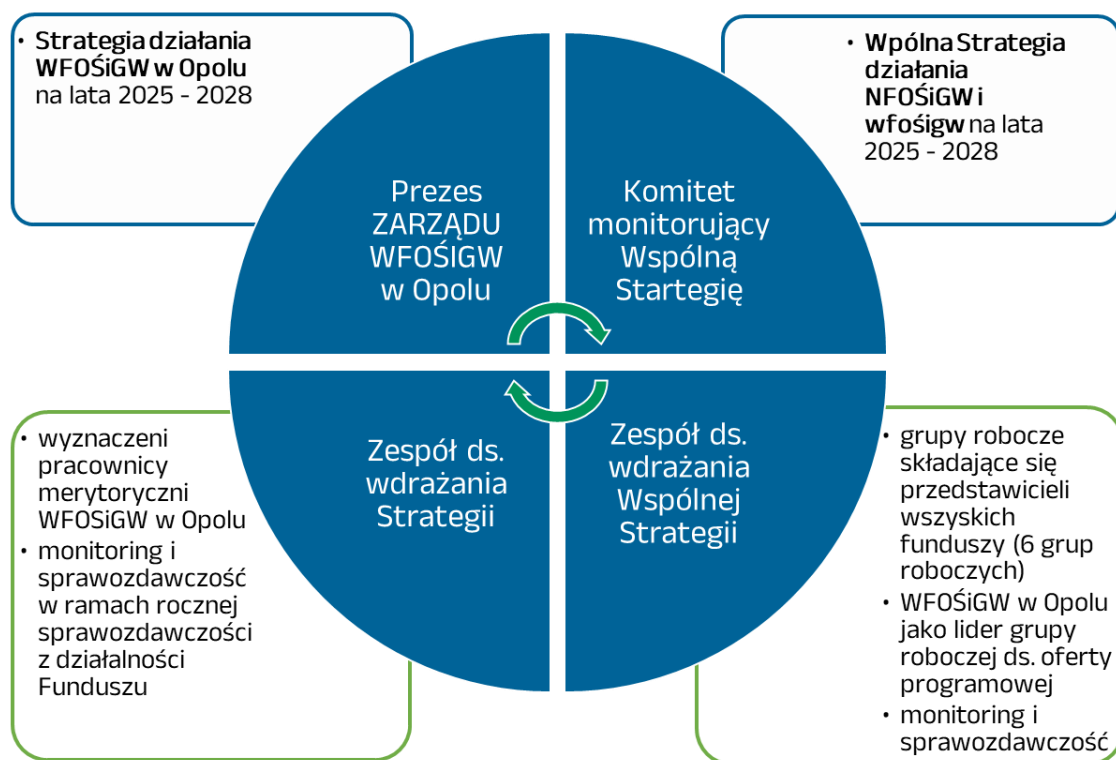
Grupa robocza	Działanie wskazane we Wspólnej Strategii
ds. informatyzacji zadań	Ustalenie zasad współpracy przy informatyzacji systemu funduszy
	Współpraca nad rozwojem cyfrowej obsługi beneficjentów
	Opracowanie mechanizmu sprawozdawczości funduszy do zewnętrznych zbiorów danych
	Zbudowanie systemu monitorowania przestrzegania reguł wydatkowych
	Uzgodnienie wybranych słowników do stosowania w systemach gromadzenia danych
	Uporządkowanie sprawozdawczości pomiędzy funduszami w zakresie jej informatyzacji
	Budowa i wdrożenie do realizacji platformy współpracy pomiędzy funduszami
	Wdrażanie sztucznej inteligencji i automatyzacji do obsługi wnioskodawców, beneficjentów i sprawozdawczości
ds. oferty programowej	Ustalenie zasad konsultowania z interesariuszami projektowanej oferty programowej
	Uzgodnienie zasad wspólnej prezentacji oferty programowej funduszy
	Wymiana doświadczeń w zakresie upraszczania oferty programowej
	Ustalenie zasad uzgadniania oferty programowej pomiędzy funduszami
	Ustalenie zasad elastycznego budowania i aktualizowania linii demarkacyjnych
Wdrożenie linii demarkacyjnych	
ds. komunikacji i promocji	Budowa platformy wymiany materiałów promocyjnych
	Prowadzenie wspólnych akcji promocyjnych
ds. rozwoju usług	Ustalenie kierunku rozwoju systemu funduszy jako centrów kompetencyjnych
	Współpraca przy tworzeniu centrów kompetencji
ds. organizacyjnych	Współpraca przy opiniowaniu aktów prawnych
	Wypracowanie zasad wymiany informacji o przedsięwzięciach i beneficjentach
	Opracowanie wspólnego szablonu dla tworzenia strategii indywidualnych funduszy
ds. finansów	Ustalenie zasad finansowania programów wdrażanych wspólnie
	Zaprojektowanie wspólnego systemu oceny efektywności wydatkowania środków

Informacje na temat przebiegu wdrażania i realizacji Strategii będą przedstawiane w rocznym sprawozdaniu z działalności Funduszu, w którym będzie znajdował się osobny rozdział poświęcony bieżącemu monitorowaniu i raportowaniu z przebiegu realizacji Strategii. W rozdziale tym będą również przedstawiane informacje z postępów wdrażania Wspólnej Strategii, bowiem są one ze sobą ściśle powiązane, a zadania i działania w niej określone przenikają się wzajemnie i są ze sobą ściśle powiązane.

W ramach komunikacji z interesariuszami Strategia działania WFOŚiGW w Opolu na lata 2025 – 2028 będzie przedłożona do publicznej wiadomości i udostępniona na stronie internetowej Funduszu, zarówno w Biuletynie Informacji Publicznej jak i na głównej stronie internetowej Funduszu. Przekazywanie informacji na temat istotnych wydarzeń związanych ze Strategią odbywać się będzie za pośrednictwem środków

masowego przekazu: strony internetowej Funduszu, portali społecznościowych, czy też podczas konferencji prasowych i przy okazji spotkań z potencjalnymi beneficjentami pomocy.

Poniżej przedstawiono schemat relacji zachodzących przy wdrażaniu Strategii działania WFOŚiGW w Opolu we wdrażaniu Wspólnej Strategii działania NFOŚiGW – wfosi gw i związanej z nimi przepływem informacji, monitorowaniem i sprawozdawczością.

Rys.5. Schemat relacji zachodzących przy wdrażaniu Strategii działania WFOŚiGW w Opolu we wdrażaniu Wspólnej Strategii działania NFOŚiGW

V. Analiza Ryzyka

Analiza ryzyka wdrażania Strategii na lata 2025 – 2028 zostanie ujęta w rejestrze ryzyk WFOŚiGW w Opolu na 2025 rok i na lata kolejne. Zarządzeniem Nr 35/2023 Prezesa Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu z dnia 15 grudnia 2023 r. w sprawie zasad i trybu zarządzania ryzykiem w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu zostały wprowadzone zaktualizowane reguły postępowania ryzykiem. Powstał nowy centralnym rejestr ryzyk., który został opracowany zgodnie z wytycznymi Ministra Klimatu i Środowiska (MKiŚ) określonymi w komunikacie w zakresie kontroli zarządczej dla działów administracji rządowej - energia, klimat i środowisko (Dz. Urz.MKiŚ.2021.20).

W ramach aktualnie obowiązującego Rejestru ryzyka w WFOŚiGW w Opolu ryzyko związane z dokumentami strategicznymi zostało zidentyfikowane w dwóch obszarach: „ryzyka strategicznego” i „współpracy”.

Pierwszy z nich „ryzyko strategiczne” określa zagrożenia związane ze zdarzeniami mającymi bezpośredni wpływ na osiągnięcie celów strategicznych lub ich zaniechanie. Ryzyka w tym obszarze mają charakter długoterminowy. I w to ryzyko wpisują się również dokumenty strategiczne i ich skutki wynikające z wdrażania. Oceniono prawdopodobieństwo wystąpienia tej kategorii ryzyka jako średnie, na tym samym poziomie oceniono jego skutek; z uwagi na nieakceptowalne ryzyko opisano plan postępowania mający na celu jego minimalizację.

W kategorii obszaru „współpraca” określającego ryzyka związane ze współdziałaniem jednostki z innymi jednostkami lub Ministerstwem Klimatu i Środowiska zbadano ryzyko związane z brakiem współpracy z jednostkami zewnętrznymi skutkujące nieosiągnięciem celów strategicznych i określonego na poziomie niskiego prawdopodobieństwa wystąpienia przypisując średni wpływ na realizację celów.

Lp.	Cel/ zadanie	Nazwa ryzyka	Właściciel ryzyka	Ocena Prawdopodobieństwa (P)			Ocena Skutku (S)			Poziom ryzyka	Ryzyko akceptowalne	Ryzyka nieakceptowalne			
				skala	ocena	opis	skala	ocena	opis			Reakcja na ryzyko	Plan postępowania z ryzykiem		
I. Obszar ryzyka: Ryzyka strategiczne															
Ryzyka związane ze zdarzeniami mającymi bezpośredni wpływ na osiągnięcie celów strategicznych lub ich zaniechanie. Ryzyka w tym obszarze mają charakter długoterminowy															
I.1 Kategoria: Otoczenie polityczne Opis: Ryzyka związane z tworzeniem prawa															
I.1.1	Podjęcie działań Funduszowi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa	Ryzyko związane z niedostrzeżeniem zmian w przepisach a w konsekwencji nieprzestrzeżenie obowiązujących przepisów prawa przy realizacji działań będących w kompetencji Funduszu	AW	3	Średnie	Zagrożenie jest realne. Od 41% do 60%, że wystąpi w przeciągu 3 lat. Zaistnienie zdarzenia jest średnio możliwe, ale w niektórych przypadkach zdarzenie takie może mieć miejsce.	3	Średni	Średni wpływ na realizację celów, zadań i projektów, zakłócenia w działalności, umiarkowane konsekwencje prawne, średni skutek finansowy, brak wpływu na bezpieczeństwo pracowników, średni wpływ na wizerunek negatywne informacje w mediach lokalnych	9	NIE	Minimalizacja ryzyka (zapobieganie) – podjęcie działań mających na celu minimalizację prawdopodobieństwa lub skutków wystąpienia ryzyka lub obu jednocześnie	Bierzący monitoring zmieniającego się prawa lokalnego, krajowego oraz UE i podejmowanie stosownych działań zmierzających do dostosowania procedur wewnętrznych do obowiązujących przepisów w uzgodnieniu z radcami prawnymi	Na bieżąco	Proces ciągły, w trakcie realizacji
III. Obszar ryzyka: Ryzyko operacyjne.															
Ryzyka związane bezpośrednio z zadaniami realizowanymi przez poszczególne komórki organizacyjne i wynikające z niedoskonałości procesów wewnętrznych, błędów ludzkich, błędów systemów komputerowych oraz zdarzeń zewnętrznych															
III.7 Kategoria: Współpraca Opis: Ryzyka związane ze współdziałaniem jednostki z innymi jednostkami lub Ministerstwem Klimatu i Środowiska															
II.1.3	Skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju	Ryzyko związane z dofinansowaniem przedsięwzięć nie wpisujących się w dokumenty o charakterze strategicznym	ZPF, ZR, ZPDE, ZF	1	Bardzo rzadkie lub prawie niemożliwe	Zagrożenie jest raczej nierealne. Od 1% do 20%, że wystąpi raz na 10 lat. Zdarzenie może zaistnieć jedynie w wyjątkowych okolicznościach, a najprawdopodobniej w ogóle nie zaistnieje, nie wystąpiło dotychczas, dotyczy jednostkowych spraw.	3	Średni	Średni wpływ na realizację celów, zadań i projektów, zakłócenia w działalności, umiarkowane konsekwencje prawne, średni skutek finansowy, brak wpływu na bezpieczeństwo pracowników, średni wpływ na wizerunek negatywne informacje w mediach lokalnych	3	TAK	Z uwagi na niski poziom ryzyka reakcja nie jest wymagana			

Ryc. 1. Rejestr ryzyka na 2024 - wyciąg z Zarządzenia Prezesa w sprawie zasad i trybu zarządzania ryzykiem w WFOŚiGW w Opolu

Wskazanie ryzyka nieakceptowalnego oraz określenia dla takiego ryzyka rodzaju reakcji określa poniższa skala, która stanowi załącznik do Zarządzenia w sprawie zasad i trybu zarządzania ryzykiem w WFOŚiGW w Opolu.

Poziom	Ryzyko nieakceptowalne	Rodzaje reakcji na ryzyko
20-25	Bardzo duże	1. Minimalizowanie 2. Transfer 3. Unikanie
10-16	Duże	1. Minimalizowanie 2. Transfer 3. Unikanie
6-9	Średnie	1. Minimalizowanie 2. Transfer 3. Unikanie

Ryc. 2. Skala oceny ryzyka – wyciąg z Zarządzenia Prezesa w sprawie zasad i trybu zarządzania ryzykiem w WFOŚiGW w Opolu

Zgodnie z ww. Zarządzeniem Prezesa w sprawie zasad i trybu zarządzania ryzykiem proces zarządzania ryzykiem w WFOŚiGW w Opolu ma na celu:

- ✓ służyć zwiększeniu prawdopodobieństwu osiągnięcia założonych celów oraz planowanego poziomu realizacji zadań, wynikających z misji Funduszu oraz będących wkładem Prezesa WFOŚiGW w Opolu do Planu działalności Ministra Klimatu i Środowiska na kolejny rok kalendarzowy dla działów administracji rządowej: energia, klimat oraz środowisko - Część A: Najważniejsze cele do realizacji w danym roku
- ✓ poprawę zarządzania we wszystkich obszarach działalności jednostki;
- ✓ ograniczenie ewentualnych negatywnych skutków zdarzeń do akceptowalnego poziomu w szczególności w zakresie skutecznego i efektywnego zarządzania zasobami, zapewnienia ochrony majątku i efektywności finansowej oraz ochrony wizerunku jednostki.

System celów i zarządzania ryzykiem obejmuje:

- 1) określenie misji jednostki, którą definiuje Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu;
- 2) określenie celów i zadań, które stanowią m.in. wkład Prezesa WFOŚiGW w Opolu do Planu działalności Ministra Klimatu i Środowiska na kolejny rok kalendarzowy dla działów administracji rządowej: energia, klimat oraz środowisko - Część A: Najważniejsze cele do realizacji w danym roku;
- 3) monitorowanie i ocenę realizacji celów i zadań;
- 4) identyfikację, analizę i ocenę ryzyka;
- 5) reakcję na ryzyko poprzez przeciwdziałanie ryzyku lub ograniczenie jego skutków podejmując adekwatne i terminowe działania;
- 6) monitorowanie procesu i raportowanie ryzyka.

Postępowanie z ryzykiem:

- 1) Zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłym i należy dokonywać bieżącej aktualizacji zbiorczego rejestru ryzyk, szczególnie w przypadku:
 - a. identyfikacji nowego ryzyka;
 - b. zmian w reakcji na ryzyko i planu postępowania z ryzykiem;
 - c. zmian w zakresie skutku i prawdopodobieństwa ryzyka;
 - d. zmaterializowania się ryzyka;
 - e. wystąpienia istotnej zmiany warunków, w której funkcjonuje jednostka.
- 2) Ocena powinna być dokonywana w sposób ciągły, poprzez bieżący monitoring skuteczności poszczególnych elementów systemu kontroli zarządczej celem identyfikacji ryzyka umożliwiającej niezwłoczne ich rozwiązanie;
- 3) Wyniki monitorowania wykorzystywane są do poprawy efektywności zarządzania ryzykiem oraz usprawnienia systemu kontroli wewnętrznej.
- 4) Identyfikacji ryzyka może dokonać każdy pracownik Funduszu. W przypadku zidentyfikowania nowego ryzyka, nieujętego w rejestrze, pracownik zgłasza, bezpośredni przełożony dokonuje wstępnej oceny i przedstawia informację do koordynatora kontroli zarządczej. Po analizie, konsultacji i akceptacji z Audytorem Wewnętrznym, koordynator kontroli zarządczej nanosi zmiany w Rejestrze ryzyk i przedstawia do zatwierdzenia Prezesowi Zarządu.

W celu zapewnienia prawidłowego zarządzania ryzykiem zgodnie z ww. Zarządzeniem w sprawie zasad i trybu zarządzania ryzykiem w WFOŚiGW w Opolu corocznie przeprowadzana jest weryfikacja ryzyk. W przypadku konieczności zamieszczenia dodatkowych celów i zadań Rejestr ryzyk Funduszu zostaje dostosowywany do potrzeb i uaktualniany.

VI. Planowana działalność informacyjno-promocyjna

Działania informacyjno – promocyjne związane z upowszechnianiem Strategii Działania WFOŚiGW w Opolu w zakresie priorytetów środowiskowych, celu strategicznego, promocji misji i wizji będą uwzględnione w bieżącej działalności Funduszu.

Grupami docelowymi będą w szczególności:

- Media masowe: prasa, radio, telewizja;
- Partnerzy społeczni i gospodarczy;
- Beneficjenci i potencjalni beneficjenci WFOŚiGW;
- Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, w tym fundacje, stowarzyszenia, organizacje pożytku publicznego itp.

Do przekazywania komunikatów planowane jest wykorzystanie własnych kanałów informacyjnych, w tym strony internetowej i mediów społecznościowych oraz korzystanie z zewnętrznych kanałów dystrybucyjnych dopasowanych do grup docelowych komunikowanych zagadnień.